

2015

þÿ ¤ ± , μ ã ¼ ¹ ⁰ ¬ ì Á ³ ± ½ ± Ä · Â • Å Á É À

Theodoulos, Steve

þÿ Á ì³ Á ± ¼ ¼ ± "¹ μ , ½ - Â ⁰ ±¹ • Å Á É À ± Ê ò ÿ ¹⁰ ç ½ ç ¼ ¹⁰ ì "⁰ ±¹ ç , £ Ç ç » ® • ç ¼ ¹⁰ î ½ ⁰ ±¹
þÿ • À ¹ ã ã · ¼ î ½ , ± ½ μ À ¹ ã ã ® ¼ ¹ ç • μ ¬ À ç » ¹ ã ¬ Æ ç Å

<http://hdl.handle.net/11728/6860>

Downloaded from HEPHAESTUS Repository, Neapolis University institutional repository

ΤΑ ΘΕΣΜΙΚΑ ΟΡΓΑΝΑ ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΑΙΚΗΣ ΕΝΩΣΗΣ

του

ΣΤΗΒ ΘΕΟΔΟΥΛΟΥ

Μεταπτυχιακό Πρόγραμμα στο Διεθνές και Ευρωπαϊκό Οικονομικό Δίκαιο (LLM)

Πανεπιστήμιο Νεάπολις Πάφου

Πάφος, Κύπρος

ΕΤΟΣ 2014-2015

**Υποβληθείσα στη Νομική Σχολή
σε μερική εκπλήρωση
των απαιτήσεων για την απόκτηση
του Πτυχίου του
LLM**

ΤΑ ΘΕΣΜΙΚΑ ΟΡΓΑΝΑ ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΑΙΚΗΣ ΕΝΩΣΗΣ

Διπλωματική Εργασία

Επιβλέπων Καθηγητής

Κωνσταντίνος Γε. Αθανασόπουλος

Κοσμήτορας Προγράμματος

Καθηγητής Αντώνης Μανιτάκης

Διευθυντής Προγράμματος

Καθηγητής Κωνσταντίνος Γε. Αθανασόπουλος

Αφιέρωση

Η παρούσα διπλωματική εργασία είναι αφιερωμένη στην οικογένειά μου και κυρίως στην πολυαγαπημένη μου σύζυγο Κυριακή για την μεγάλη στήριξη, συμπαράσταση και τη συνεχή ενθάρρυνση τους σε όλη τη διάρκεια των σπουδών μου.

Ευχαριστίες

Θα ήθελα να ευχαριστήσω πρώτα απ' όλους την οικογένεια μου για την υποστήριξη, βοήθεια και κατανόηση που επέδειξε καθ' όλη τη διάρκεια των σπουδών μου.

Ευχαριστώ επίσης όλους τους φίλους μου που για την ηθική υποστήριξη που μου προσέφεραν καθώς και την υπομονή που επέδειξαν στο πρόσωπο μου τον τελευταίο καιρό.

Ιδιαίτερα θα ήθελα να ευχαριστήσω τον καθηγητή μου κύριο Κωνσταντίνο Αθανασόπουλο για την συνεχή επίβλεψη και την πολύτιμη βοήθεια του στην διπλωματική μου εργασία ο οποίος ήταν πάντα πρόθυμος να την προσφέρει όποτε χρειαζόταν.

Πρόλογος

Η Ευρωπαϊκή Ένωση είναι η οικονομική και πολιτική ένωση είκοσι οκτώ ευρωπαϊκών κρατών και λειτουργεί σύμφωνα με τη Συνθήκη για την Ευρωπαϊκή Ένωση η οποία είναι γνωστή ως Συνθήκη του Μάαστριχτ που βασίζεται στις πρώην Ευρωπαϊκές Κοινότητες (Ευρωπαϊκή Κοινότητα Άνθρακα και Χάλυβα, Ευρωπαϊκή Οικονομική Κοινότητα, Ευρωπαϊκή Κοινότητα Ατομικής Ενέργειας). Από τότε νέες διευρύνσεις έχουν αυξήσει τον αριθμό των κρατών μελών της και μεταγενέστερες τροποποιητικές συνθήκες και αλλαγές έχουν επεκτείνει τις αρμοδιότητές της.

Οι ‘πρωταγωνιστές’ της ένωσης ονομάζονται θεσμικά όργανα γιατί έχουν την εξουσία και αρμοδιότητα να παρεμβαίνουν ιδιαίτερα στη διαδικασία λήψης των αποφάσεων και κατ’ επέκταση και στη διακυβέρνηση της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Κάθε χρόνο τα θεσμικά όργανα της ΕΕ λαμβάνουν χιλιάδες αποφάσεις οι οποίες συμβάλλουν σημαντικά στη διαμόρφωση της πολιτικής των κρατών μελών της ΕΕ αλλά και των πολιτών τους, αφού πλέον είναι και πολίτες της ΕΕ.

Ενόψει του γεγονότος αυτού είναι πολύ σημαντικό και πολύ χρήσιμο για τους πολίτες της ΕΕ να γνωρίζουν τόσο τον τρόπο λειτουργίας της όσο και τα δικαιώματά τους που απορρέουν από αυτόν και επηρεάζουν την καθημερινότητα και τη ζωή τους γενικότερα.

Για τους πιο πάνω λόγους αλλά και από το γεγονός ότι μεγάλος αριθμός πολιτών της ΕΕ αισθάνεται ότι έχει ανεπαρκή ή ελλιπή πληροφόρηση για την ΕΕ, επέλεξα το θέμα της παρούσας πτυχιακής μου εργασίας. Οφείλω να ομολογήσω ότι κατάφερα να την ολοκληρώσω με την συνεχή και πολύτιμη βοήθεια του καθηγητή μου κυρίου Κωνσταντίνου Αθανασόπουλου τον οποίο και υπέρ ευχαριστώ.

Πίνακας Περιεχομένων

Αφιέρωση	4
Συνοτομογραφίες.....	5
Πρόλογος.....	6
Κεφάλαιο 1: Το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο	14
1.1.Δημιουργία και Εξέλιξη	14
1.2.Οργάνωση και λειτουργία Ευρωπαϊκού Συμβουλίου	14
1.3.Λήψη αποφάσεων Ευρωπαϊκού Συμβουλίου	15
1.3.1. Ειδική πλειοψηφία.....	15
1.4.Αρμοδιότητες του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου	16
1.5.Οι Λειτουργίες του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου	16
1.6.Ο πρόεδρος του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου.....	17
Κεφάλαιο 2: Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο.....	18
2.1.Λειτουργίες Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου.....	18
2.2.Νομοθετική Λειτουργία Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου	18
2.3.Εξουσίες και Επιρροή Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου	19
2.4.Οργάνωση Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου	20
2.5.Πολιτικές Ομάδες του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου	20
2.6.Ευρωβουλευτές	20
2.7.Καθήκοντα του Προεδρείου.....	21
2.8.Ο Πρόεδρος του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου	22
2.9.Οι Κοινοβουλευτικές Επιτροπές	23
2.9.1.Οι Μόνιμες Κοινοβουλευτικές Επιτροπές	23
2.9.2.Ειδικές Επιτροπές.....	24
2.9.3.Εξεταστικές Επιτροπές.....	24

2.9.4. Η Επιτροπή Συνδιαλλαγής	24
2.10. Τρόπος Εργασίας Επιτροπών	24
2.10.1. Κύρια μέρη Σχεδίου	25
2.11. Συνεργασία μεταξύ Επιτροπών	26
2.12. Διαδικασία της Διαβούλευσης	26
Κεφάλαιο 3: Δικαστήριο	27
3.1. Ίδρυση	27
3.2. Σύνθεση Δικαστηρίου Ευρωπαϊκής Ένωσης	27
3.2.1. Δικαστήριο	27
3.2.2. Γενικό Δικαστήριο	29
3.2.3. Ειδικευμένα Δικαστήρια	30
3.3. Τρόπος λειτουργίας και κανόνες	30
3.3.1. Διαδικασία Υποβολής Προσφυγής	31
3.4. Αρμοδιότητες Δικαστηρίων	31
Κεφάλαιο 4: Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή	34
4.1. Σύνθεση Ευρωπαϊκής Επιτροπής	34
4.2. Εκλογή του προέδρου και των μελών της Ευρωπαϊκής Επιτροπής	35
4.3. Αρμοδιότητες του Προέδρου της Ευρωπαϊκής Επιτροπής	36
4.4. Αρμοδιότητες Ευρωπαϊκής Επιτροπής	37
4.5. Υποβολή νομοθετικών προτάσεων	37
4.5.1. Διαχείριση και υλοποίηση των πολιτικών και του προϋπολογισμού της Ε.Ε.	38
4.5.2. Εφαρμογή του Δικαίου της ΕΕ	38
4.5.3. Εκπροσώπηση της Ε.Ε στην Διεθνή σκηνή	39
4.6. Πως λειτουργεί η Επιτροπή	40
4.7. Η νέα Ευρωπαϊκή Επιτροπή	40

Κεφάλαιο 5: Συμβούλιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης	42
5.1.Ιστορία και Ρόλος του Συμβουλίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης	42
5.2.Σύνθεση και Έδρα του Συμβουλίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης	42
5.3.Αρμοδιότητες του Συμβουλίου	43
5.4.Λειτουργία του Συμβουλίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης	44
5.4.1.Νομοθεσία	44
5.4.2.Συντονισμός των πολιτικών των κρατών μελών.....	45
5.4.3.Σύναψη διεθνών συμφωνιών.....	45
5.4.4.Έγκριση του προϋπολογισμού της Έ.Ε.....	45
5.4.5.Κοινή εξωτερική οικονομική και πολιτική ασφάλειας	45
5.4.6.Ελευθερία, ασφάλεια και δικαιοσύνη	46
5.4.7.Σύνθεση του Συμβουλίου.....	46
5.5.Γενικές υποθέσεις.....	46
5.6.Εξωτερικές υποθέσεις.....	47
5.7.Συμβούλιο ECOFIN.....	47
5.8.Δικαιοσύνη και εσωτερικές υποθέσεις.....	47
5.9.Συμβούλιο απασχόλησης, Κοινωνικής πολιτικής, υγείας και καταναλωτών.....	48
5.10.Συμβούλιο ανταγωνιστικότητας.....	48
5.11.Συμβούλιο Μεταφορών, Τηλεπικοινωνιών και Ενέργειας.....	48
5.12.Συμβούλιο Γεωργίας και Αλιείας.....	48
5.13.Συμβούλιο Περιβάλλοντος.....	49
5.14.Παιδεία, Νεολαία, Πολιτισμός και Αθλητισμός.....	49
Κεφάλαιο 6: Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα	50
6.1.Δομή, λειτουργία και αρμοδιότητες της ΕΚΤ.....	50

6.1.1. Το Διοικητικό Συμβούλιο.....	51
6.1.2. Η Εκτελεστική Επιτροπή.....	51
6.1.3. Το Γενικό Συμβούλιο.....	52
Κεφάλαιο 7: Ευρωπαϊκό Ελεγκτικό Συνέδριο.....	53
7.1. Ίδρυση και ο ρόλος του.....	53
7.2. Σύσταση και Οργάνωση.....	53
7.3. Αρμοδιότητες.....	56
Κεφάλαιο 8: Συμβουλευτικά όργανα Ευρωπαϊκής Ένωσης.....	58
8.1. Ευρωπαϊκή Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή.....	58
8.2. Επιτροπή των Περιφερειών.....	59
8.3. Ευρωπαϊκή Τράπεζα Επενδύσεων.....	60
8.4. Ευρωπαϊκή Υπηρεσία Εξωτερικής Δράσης (ΕΥΕΔ).....	61
8.5. Ευρωπαϊκός Επόπτης Προστασίας Δεδομένων.....	61
Επίλογος.....	63
Βιβλιογραφία.....	64

Συντομογραφίες

ΓΓΣ:	Γενική Γραμματεία του Συμβουλίου
ΔικΕΕ:	Δικαστήριο της Ευρωπαϊκής Ένωσης
ΕΕ:	Ευρωπαϊκή Ένωση
ΕΣ:	Ευρωπαϊκό Συμβούλιο
ΕΚ:	Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο
ΕΚΤ:	Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα
ΕΚΑΧ:	Ευρωπαϊκή Κοινότητα Άνθρακα και Χάλυβα
ΕΕΕΕ:	Επίσημη Εφημερίδα της Ευρωπαϊκής Ένωσης
ΕΣΚΤ:	Ευρωπαϊκό Σύστημα Κεντρικών Τραπεζών
ΕΕΣ:	Ευρωπαϊκό Ελεγκτικό Συνέδριο
ΚΕΠΠΑ:	Κοινή Εξωτερική Πολιτική και Πολιτική Ασφάλειας
ΟΝΕ:	Οικονομική και Νομισματική Ένωση
ΣΕΕΛ:	Συνθήκη για την Ευρωπαϊκή Ένωση-Λισαβόνας
ΣΕΕ:	Συνθήκη για την Ευρωπαϊκή Ένωση
ΣΕΕΜ:	Συνθήκη Ευρωπαϊκής Ένωσης του Μάαστριχτ
ΣΕΕΑ:	Συνθήκη Ευρωπαϊκής Ένωσης του Άμστερνταμ
ΣΕΕΝ:	Συνθήκη Ευρωπαϊκής Ένωσης της Νίκαιας

Περίληψη

Η ΕΕ είναι μια οικογένεια ευρωπαϊκών δημοκρατικών χωρών που συνεργάζονται για τη βελτίωση του τρόπου ζωής των πολιτών τους και για τη δημιουργία ενός καλύτερου κόσμου. Αποτελεί πλέον μεγάλη εμπορική δύναμη και κατέχει παγκόσμια πρωτοκαθεδρία σε τομείς όπως η προστασία του περιβάλλοντος και η αναπτυξιακή βοήθεια και δεν είναι καθόλου τυχαίο ότι τα κράτη μέλη της αυξήθηκαν από 6 σε 28 και ότι κι άλλες χώρες επιθυμούν να προσχωρήσουν στην οικογένεια.

Για την εύρυθμη λειτουργία της Ένωσης, τα κράτη μέλη μεταβίβασαν αρκετές από τις εξουσίες λήψης αποφάσεων που διαθέτουν σε θεσμικά όργανα τα οποία έχουν συσταθεί από τα ίδια, ούτως ώστε οι αποφάσεις για συγκεκριμένα θέματα κοινού ενδιαφέροντος να μπορούν να λαμβάνονται δημοκρατικά σε Ευρωπαϊκό επίπεδο. Το σύστημα που δημιουργείται με αυτό τον τρόπο είναι ιδιόρρυθμο και ίσως λίγο πολύπλοκο καθότι τα όργανα αυτά γίνονται υπερεθνικά για ορισμένους τομείς της πολιτικής με πολλές αρμοδιότητες και εξουσίες.

Αντικείμενο της παρούσας εργασίας που πραγματοποιείται στα πλαίσια εκπόνησης Διπλωματικής εργασίας από το Τμήμα Νομικής του Πανεπιστημίου Νεάπολης, είναι η παρουσίαση και ανάλυση των θεσμικών αυτών οργάνων της Ευρωπαϊκής Ένωσης που απασχολούν καθημερινά, εμφανώς ή μη τους περισσότερους πολίτες της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Καθημερινά, όλοι ακούμε μέσα από την ειδησεογραφία ή συζητήσεις από διάφορους φορείς και όργανα άσκησης πολιτικών στο χώρο της Ευρωπαϊκής Ένωσης πολλά εκ των οποίων αγνοούμε τον ρόλο και τη σημασία τους, με αποτέλεσμα το έλλειμμα δημοκρατίας, αφού κάθε πολίτης λόγω άγνοιας δεν έχει ίση πρόσβαση σε αυτά.

Τα επτά κυριότερα θεσμικά όργανα της ΕΕ είναι το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο(ΕΣ), το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο(ΕΚ), το Δικαστήριο της ΕΕ, η Ευρωπαϊκή Επιτροπή, το Συμβούλιο της ΕΕ, η Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα (ΕΚΤ) και το Ελεγκτικό Συνέδριο. Πρώτιστος στόχος της εργασίας είναι η παρουσίαση με απλά και λιτά λόγια των οργάνων αυτών και κατά δεύτερο, η επιστημονική και λεπτομερής ανάλυση τους με τον καλύτερο δυνατό τρόπο ούτως ώστε να είναι κατανοητός ο τρόπος λειτουργίας τους. Για την καλύτερη προσέγγιση του θέματος η εργασία έχει χωριστεί σε επτά κεφάλαια στα οποία παρουσιάζεται και αναλύεται με πλήρη σαφήνεια και λεπτομέρεια το κάθε όργανο ξεχωριστά.

Summary

The European Union is a family of democratic European countries working together to improve the way of life of their citizens and to create a better world. It is now a major trading power and a world leader in areas such as environmental protection and development aid, and it is no coincidence that the Member States have increased from 6 to 28 and that other countries want to join the family.

Member States for the proper functioning of the Union, transferred several of its decision-making powers have in the institutions they have created themselves, so that decisions on specific matters of joint interest can be made democratically at European level. The system created in this way is unusual and somewhat complicated since these institutions are transnational in certain policy areas with many responsibilities.

The object of this work is carried out within a dissertation from the Faculty of Law of the University of Naples , is the presentation and analysis of those institutions of the European Union employ daily, visibly or not most citizens of the European Union . Every day , all we hear through the news or discussions on various bodies and organs of political space in the European Union , many of which ignore the role and importance , so the lack of democracy , since every citizen ignorance has no equal access to them.

The seven main institutions of the EU is the European Council, the European Parliament, the European Court of Justice, the European Commission, the EU Council, the European Central Bank and the Court of Auditors and the primary purpose of the paper is to present a simple and frugal words of these bodies and secondly, scientific and detailed analysis in the best possible way so that they understand how they operate. For a better approach to the work has been divided into seven chapters presented and analyzed with full clarity and detail of each instrument separately.

Κεφάλαιο 1: Το ευρωπαϊκό συμβούλιο

1.1.Η Δημιουργία και Εξέλιξη

Οι αρχηγοί κρατών και κυβερνήσεων των έξι κρατών μελών της ΕΚΑΧ συναντήθηκαν τον Φεβρουάριο του 1957 στο Παρίσι, κατόπιν πρόσκλησης του προέδρου του γαλλικού υπουργικού συμβουλίου, για να συζητηθούν και οι τελευταίες λεπτομέρειες στο πλαίσιο της εκπόνησης των μελλοντικών συνθηκών της Ρώμης. Η θεσμοθέτηση των συναντήσεων σε ανώτατο επίπεδο αποφασίστηκε μετά την έναρξη ισχύος των συνθηκών της Ρώμης. Η πρώτη διάσκεψη κορυφής των αρχηγών κρατών και κυβερνήσεων των έξι κρατών μελών των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων διοργανώθηκε τον Φεβρουάριο του 1961 στο Παρίσι.¹

Το 1986 με τη συνθήκη για την Ενιαία Ευρωπαϊκή Πράξη έγινε η επίσημη θεσμοθέτηση οργάνου που απαρτιζόταν από τους αρχηγούς των κρατών μελών των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων.² Η ονομασία του οργάνου ήταν ΕΣ το οποίο δεν αποτελούσε όργανο των τότε υφιστάμενων Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων αλλά της εκκινούμενης με την Ενιαία Ευρωπαϊκή Πράξη Πολιτικής Συνεργασίας και εγκαινιάζόταν θεσμικά με το άρθρο 2 της Ενιαίας Ευρωπαϊκής Πράξης.³

1.2.Οργάνωση και λειτουργία Ευρωπαϊκού Συμβουλίου

Στο ΕΣ μετέχουν οι αρχηγοί κρατών ή κυβέρνησης όλων των χωρών της ΕΕ, ο πρόεδρος της Ευρωπαϊκής Επιτροπής και ο πρόεδρος του ΕΣ ο οποίος προεδρεύει στις συσκέψεις. Στο ΕΣ μετέχει επίσης η ύπατη εκπρόσωπος της Ένωσης για θέματα Εξωτερικής Πολιτικής και Πολιτικής Ασφαλείας.⁴

“Το Συμβούλιο δίνει στην Ένωση την αναγκαία ώθηση για την ανάπτυξη της και καθορίζει τους γενικούς πολιτικούς κανονισμούς της”.⁵

Παραδοσιακά το ΕΣ είναι το όργανο της ΕΕ που αποτελείται από τους Αρχηγούς κρατών μελών της ΕΕ.⁶ Το έργο τους βοηθείται από τους υπουργούς Εξωτερικών των κρατών μελών

¹ Γενική Γραμματεία του Συμβουλίου, Το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο — Πενήντα χρόνια διασκέψεων κορυφής, Λουξεμβούργο (Υπηρεσία Εκδόσεων της Ευρωπαϊκής Ένωσης, 2012) σελ.4, ISBN 978-92-824-3484-0.

² Ενιαία Ευρωπαϊκή Πράξη, Επίσημη Εφημερίδα αριθμός 169 της 29^{ης} Ιουνίου 1987.

³ Βασίλης Γ. Τζέμος, Οι Πολιτικοί Θεσμοί της Ευρωπαϊκής Ένωσης Συνθήκη της Λισαβόνας, (Νομική Βιβλιοθήκη Έκδοση 2009), σελ.62, ISBN 978-960-272-595-5.

⁴ http://europa.eu/about-eu/institutions-bodies/european-council/index_el.htm

⁵ Συνθήκη για την Ευρωπαϊκή Ένωση Άρθρο 4 (πρώην άρθρο Δ).

⁶ Π. Κανελλόπουλος, το δίκαιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης, 2003, σελ. 151

και από ένα μέλος της Επιτροπής. Συνέρχεται τουλάχιστον δύο φορές το χρόνο υπό την προεδρία Αρχηγού Κράτους ή κυβερνήσεως του κράτους μέλους που ασκεί την προεδρεία του Συμβουλίου. Το ΕΣ μετά από κάθε σύνοδο του υποβάλλει στο ΕΚ έκθεση καθώς και ετήσια γραπτή έκθεση σχετικά με την πρόοδο που έχει σημειώσει η Ένωση.⁷ Οι γενικοί πολιτικοί προσανατολισμοί και προτεραιότητες της ΕΕ καθορίζονται από το ΕΣ.⁸

1.3.Λήψη Αποφάσεων Ευρωπαϊκού Συμβουλίου

Οι συνεδριάσεις του ΕΣ λαμβάνουν τόπο συνήθως στις Βρυξέλες και συνέρχεται τακτικά δύο φορές το εξάμηνο⁹. Οι αποφάσεις του είναι συναινετικές, πλην των περιπτώσεων στις οποίες οι Συνθήκες ορίζουν άλλως. Υπάρχουν όμως περιπτώσεις στις οποίες το ΕΣ λαμβάνει αποφάσεις μόνον με ομοφωνία ή με ειδική πλειοψηφία, ανάλογα με το τι ορίζουν οι Συνθήκες. Δικαίωμα ψήφου δεν έχουν οι πρόεδροι του ΕΣ και της Επιτροπής, καθώς και η ύπατη εκπρόσωπος για θέματα Εξωτερικής Πολιτικής και Πολιτικής Ασφαλείας.¹⁰

1.3.1.Ειδική Πλειοψηφία

Μετά από πρόταση της Επιτροπής ή του ύπατου εκπροσώπου της Ένωσης για θέματα εξωτερικής πολιτικής και πολιτικής ασφαλείας, στις περιπτώσεις που το ΕΣ δεν αποφασίζει, ορίζεται ως ειδική πλειοψηφία ποσοστό τουλάχιστον 72% των μελών του Συμβουλίου που αντιπροσωπεύουν τα συμμετέχοντα κράτη μέλη, νοουμένου ότι το ποσοστό αυτό αντιστοιχεί στο 65% τουλάχιστον του πληθυσμού της Ένωσης.

Όταν δεν λαμβάνουν μέρος στη ψηφοφορία όλα τα μέλη του Συμβουλίου, η ειδική πλειοψηφία ορίζεται με ποσοστό τουλάχιστον 55% των μελών του Συμβουλίου που αντιπροσωπεύουν τα συμμετέχοντα κράτη μέλη, νοουμένου ότι η πλειοψηφία αυτή συγκεντρώνει ποσοστό τουλάχιστον 65% του πληθυσμού των κρατών αυτών.

Για να μην θεωρείται ότι επιτυγχάνεται ειδική πλειοψηφία θα πρέπει η μειοψηφία να περιλαμβάνει τουλάχιστον τον ελάχιστον αριθμό μελών του ΕΣ που αντιπροσωπεύουν ποσοστό μεγαλύτερο από το 35% του πληθυσμού των συμμετεχόντων κρατών μελών, συν ένα μέλος.

⁷ Βασίλειος Σκουρής, Ερμηνεία Συνθηκών για την Ευρωπαϊκή ένωση και την Ευρωπαϊκή Κοινότητα, εκδόσεις Αντ.Ν.Σακκούλα,(Αθήνα-Κομοτηνή 2003), σελ172

⁸ <http://www.european-council.europa.eu/home-page.aspx?lang=el>

⁹ Βλ. Β.Γ. Τζέμος ό.π. 2009 σελ. 64.

¹⁰ <http://www.european-council.europa.eu/the-institution.aspx?lang=el>

1.4.Αρμοδιότητες του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου

Το ΕΣ καθορίζει τους γενικούς πολιτικούς προσανατολισμούς και προτεραιότητες της ΕΕ και της παρέχει την αναγκαία για την ανάπτυξη της ώθηση. Το ΕΣ δεν ασκεί νομοθετική λειτουργία¹¹ αλλά χαράσσει τις κατευθυντήριες γραμμές της ΕΕ και αποφασίζει το πολιτικό πρόγραμμα της. Είναι το κυρίαρχο πολιτικό όργανο της ΕΕ σε επίπεδο πολιτικού σχεδιασμού, πολιτικών στόχων και προτεραιοτήτων.¹² Διαθέτει « πολύ περισσότερο, εξουσίες ρυθμιστικού και έντονα πολιτικού χαρακτήρα από αρμοδιότητες».¹³

1.5.Οι λειτουργίες του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου

Οι λειτουργίες του Συμβουλίου είναι διάφορες και από Σύνοδο σε Σύνοδο Κορυφής διαφέρουν. Όπως αναφέρθηκε είναι το ισχυρότερο πολιτικά όργανο της Ένωσης, το οποίο επηρεάζει με τις πολιτικές του την πορεία της ΕΕ.¹⁴ Σε ανώτατο πολιτικό επίπεδο δραστηριοποιείται για:

- 1) αναλαμβάνει πρωτοβουλίες πολιτικής και παρέχει κατευθυντήριες γραμμές πολιτικής,
- 2) συμβάλλει σημαντικά στο συντονισμό των στόχων και των δραστηριοτήτων των πολιτικών της ΕΕ,
- 3) την ανάπτυξη εμπιστοσύνης και αμοιβαίας συνεννόησης μεταξύ των κυβερνήσεων των κρατών μελών της ΕΕ,
- 4) προσδιορίζει τους μεσοπρόθεσμους και μακροπρόθεσμους στόχους της ΕΕ,
- 5) Είναι ένα όργανο λήψης αποφάσεων σε θέματα που ανήκουν στην αρμοδιότητα του και σε θέματα τα οποία λόγω της μεγάλης ή άλλης σημασίας δεν επιλύονται από το Συμβούλιο Υπουργών.¹⁵

¹¹ Επίσημη Εφημερίδα της Ευρωπαϊκής Ένωσης, Συνθήκης για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης, 30-03-2010, C 83/16, Άρθρο 15 παρ. 1.

¹² Βλ. Β.Γ. Τζέμος ό.π. 2009 σελ. 66-67.

¹³ Ν. Σκανδάμης, Ευρωπαϊκό Δίκαιο. Θεσμοί της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Η Οργανική υπόσταση της Ευρωπαϊκής Ένωσης, (Εκδόσεις Σακούλα Αθήνα 2003), σελ.41-42.

¹⁴ Ευγενία Ρ. Σαχπεκίδου, Ευρωπαϊκό Δίκαιο, Εκδόσεις Σακούλα 2013, ISBN 978-960-455-978-0,σελ.381

¹⁵ Μαρία Μ. Μενδρινού, Πολιτική και Διακυβέρνηση στην Ευρωπαϊκή Ένωση, (Εκδόσεις Σαββάλας2012), ISBN 978-960-493-168-2, σελ. 260.

1.6.Ο πρόεδρος του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου

Το αξίωμα του Προέδρου του ΕΣ, με την ΣΕΕΛ η οποία τέθηκε σε ισχύ το 2009, απέκτησε ένα σταθερό χαρακτήρα με πλήρους απασχόλησης. Πριν την ΣΕΕΛ η θέση του προέδρου του ΕΣ ήταν ανεπίσημη, καθώς όταν το ΕΣ θεσπίστηκε το 1975, θεσπίστηκε ως άτυπο όργανο. Τη θέση τότε κατείχε ο επικεφαλής κράτους ή κυβέρνησης του εκάστοτε κράτους μέλους που ασκούσε την εκ περιτροπής Προεδρία του Συμβουλίου της ΕΕ και η Προεδρία εναλλασσόταν μεταξύ των κρατών μελών κάθε έξι μήνες.

Με την ψήφιση και εφαρμογή της ΣΕΕ, εκλέγεται με ειδική πλειοψηφία για δύομισι έτη, η δε θητεία του είναι άπαξ ανανεώσιμη.¹⁶ Μεταξύ άλλων καθηκόντων του ο πρόεδρος του ΕΣ προεδρεύει και διευθύνει τις εργασίες του ΕΣ¹⁷ και καταβάλλει προσπάθειες για να διευκολύνει τη συνοχή και τη συναίνεση του ΕΣ. Μερικά για την προετοιμασία και τη συνέχεια των εργασιών του ΕΣ σε συνεργασία με τον πρόεδρο της Επιτροπής και παρουσιάζει στο ΕΚ μετά από κάθε σύνοδο έκθεση.¹⁸

Ο πρόεδρος του ΕΣ δεν μπορεί να ασκεί εθνικό αξίωμα και υπό την ιδιότητά του ασκεί, την εξωτερική εκπροσώπηση της Ένωσης σε θέματα που άπτονται της κοινής εξωτερικής πολιτικής και πολιτικής ασφαλείας με την επιφύλαξη των αρμοδιοτήτων του ύπατου εκπροσώπου της Ένωσης για θέματα εξωτερικής πολιτικής και πολιτικής ασφαλείας.¹⁹

Ως πρώτος Πρόεδρος του ΕΣ διορίστηκε ομόφωνα κατά την άτυπη σύνοδό των αρχηγών κρατών ή κυβερνήσεων της ΕΕ στις Βρυξέλλες την 19η Νοεμβρίου 2009, πριν από την έναρξη ισχύος της ΣΕΕΛ την 1η Δεκεμβρίου, ο Herman Van Rompuy. Τα καθήκοντα του τέθηκαν σε ισχύ κατά την έναρξη ισχύος της ΣΕΕΛ την 1η Δεκεμβρίου 2009. Η πρώτη του θητεία διήρκεσε έως την 31η Μαΐου 2012 ενώ την 1η Μαρτίου 2012, ο κ. Herman Van Rompuy διορίστηκε για δεύτερη θητεία, η οποία ξεκίνησε την 1η Ιουνίου 2012 και έληξε την 30ή Νοεμβρίου 2014.²⁰ Για την περίοδο από την 1η Δεκεμβρίου 2014 έως τις 31 Μαΐου 2017²¹ οι ηγέτες της ΕΕ στις 30 Αυγούστου το 2014 εξέλεξαν στη θέση του Προέδρου του ΕΣ τον Πολωνό Donald Tusk.

¹⁶ <http://www.european-council.europa.eu/the-institution.aspx?lang=el>

¹⁷ Βλ. Επίσημη Εφημερίδα της Ευρωπαϊκής Ένωσης, ό.π. 30-03-2010, C 83/16, Άρθρο 15 παρ. 6 α).

¹⁸ Βλ. Β.Γ. Τζέμος ό.π. 2009 σελ. 73

¹⁹ Βλ. Μ. Μενδρινού, ό.π. 2012, σελ. 245-246

²⁰ <http://www.consilium.europa.eu/council/history-of-the-council?lang=el>

²¹ <http://www.european-council.europa.eu/special-meeting-of-the-european-council-30-8?lang=el>

Κεφάλαιο 2: ΕΥΡΩΠΑΙΚΟ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΙΟ

2.1.Λειτουργίες Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου

Το ΕΚ αποτελείται ‘‘από αντιπροσώπους των λαών των κρατών μελών που έχουν συνενωθεί στην Κοινότητα’’²² και είναι το μοναδικό άμεσα εκλεγμένο όργανο της ΕΕ και μία από τις μεγαλύτερες δημοκρατικές συνελεύσεις στον κόσμο. Τα 751 μέλη του εκπροσωπούν τα 500 εκατομμύρια πολιτών της ΕΕ και εκλέγονται μία φορά ανά πενταετία από ψηφοφόρους που προέρχονται από τα 28 κράτη μέλη.²³ Συνεδριάζει και αποφασίζει δημοσίως και οι αποφάσεις, θέσεις και οι συζητήσεις του δημοσιεύονται στην ΕΕΕ.²⁴

Τα τελευταία χρόνια το ΕΚ αποκτά σταθερά νέες λειτουργίες και σήμερα παρεμβαίνει ως συν-νομοθέτης σε όλα σχεδόν τα πεδία της νομοθεσίας της ΕΕ. Από κοινού με το Συμβούλιο, το Κοινοβούλιο εγκρίνει ή τροποποιεί προτάσεις που υποβάλλει η Επιτροπή²⁵. Επίσης, το Κοινοβούλιο επιτηρεί το έργο της Επιτροπής και εγκρίνει τον προϋπολογισμό της ΕΕ. Πέρα από αυτές τις εξουσίες, το ΕΚ εργάζεται επίσης σε στενή επαφή με τα εθνικά κοινοβούλια των χωρών της ΕΕ και τακτικά διοργανώνονται μεικτές κοινοβουλευτικές συνελεύσεις οι οποίες επιτρέπουν την καλύτερη ενσωμάτωση των εθνικών προοπτικών στις αποφάσεις του ΕΚ.²⁶

Το ΕΚ είναι το όργανο που εκπροσωπεί τους Ευρωπαίους Πολίτες στη λήψη αποφάσεων σε επίπεδο ΕΕ. Οι αρμοδιότητες του ΕΚ είναι Νομοθετικής, Ελεγκτικής και Ελεγκτικής φύσης.

27

2.2.Νομοθετική Λειτουργία Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου

Το ΕΚ μπορεί να εγκρίνει ή να απορρίψει νομοθετική πρόταση, ή να ζητήσει τροποποιήσεις. Το Συμβούλιο δεν δεσμεύεται νομικά να λάβει υπόψη τη γνώμη του Κοινοβουλίου αλλά, σύμφωνα με τη νομολογία του Δικαστηρίου, δεν μπορεί να αποφασίσει χωρίς να έχει λάβει τη

22Συνθήκη της Ρώμης 1957

23<http://www.europarl.europa.eu/aboutparliament/el/0025729351/Organisation-and-work.html>

24Γενική Διεύθυνση Πληροφόρησης και Δημοσίων Σχέσεων του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου, Το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο Υπηρεσία Επίσημων Εκδόσεων των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων, (Μάιος 2002), σελ.9

25 Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή εκπροσωπεί το κοινό συμφέρον της Ευρωπαϊκής Ένωσης και έχει την πρωτοβουλία της υποβολής προτάσεων για τη θέσπιση νομοθετικών πράξεων (στο Κοινοβούλιο και το Συμβούλιο). Επίσης, είναι αρμόδια για τη διαχείριση και την υλοποίηση των διαφόρων πολιτικών της Ένωσης, την επιβολή της ενωσιακής νομοθεσίας (από κοινού με το Δικαστήριο) και τις διαπραγματεύσεις στη διεθνή σκηνή.

26<http://www.europarl.europa.eu/aboutparliament>

27 Βλ. Β.Γ. Τζέμος ό.π. 2009 σελ. 30

γνώμη αυτή. Αρχικά, η Συνθήκη της Ρώμης, του 1957, ανέθετε στο Κοινοβούλιο συμβουλευτικό ρόλο στη νομοθετική διαδικασία η Επιτροπή πρότεινε²⁸ και το Συμβούλιο ενέκρινε τις νομοθετικές πράξεις.

Η Ενιαία Ευρωπαϊκή Πράξη (1986) και στη συνέχεια οι ΣΕΕΜ, η ΣΕΕΑ, η ΣΕΕΝ και ΣΕΕΛ διεύρυναν διαδοχικά τις αρμοδιότητες του ΕΚ. Το Κοινοβούλιο μπορεί τώρα να νομοθετεί ισότιμα με το Συμβούλιο στη μεγάλη πλειονότητα των τομέων, ενώ η διαβούλευση έγινε ειδική νομοθετική ρύθμιση που χρησιμοποιείται σε περιορισμένο αριθμό περιπτώσεων.

Η διαδικασία αυτή εφαρμόζεται τώρα σε περιορισμένο αριθμό νομοθετικών τομέων, όπως οι εξαιρέσεις της εσωτερικής αγοράς και το δίκαιο του ανταγωνισμού. Η διαβούλευση με το Κοινοβούλιο είναι επίσης απαραίτητη ως μη νομοθετική διαδικασία σε περίπτωση που εγκρίνονται διεθνείς συμβάσεις στο πλαίσιο της Κοινής Εξωτερικής Πολιτικής και Πολιτικής Ασφάλειας.²⁹

2.3.Εξουσίες και Επιρροή Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου

Από τότε που πρωτοσυστάθηκε ως συνέλευση της ΕΚΑΧ, το ΕΚ θεωρήθηκε ως σχετικά αναποτελεσματικό όργανο. Η αρνητική αυτή του φήμη δεν δικαιολογείται πλέον μολονότι είναι αλήθεια ότι οι τυπικές εξουσίες του δεν είναι τόσο ισχυρές όσο εκείνες των εθνικών νομοθετικών σωμάτων όμως οι εξελίξεις με το πέρασμα του χρόνου, του έχουν προσδώσει καθοριστικό ρόλο στο σύστημα της ΕΕ. Είναι το μόνο Κοινοτικό Όργανο που είδε τις αρμοδιότητες του να αυξάνονται τόσο θεαματικά τα τελευταία τριάντα χρόνια καθότι από την απλή παροχή μη δεσμευτικών γνώμων έχει φτάσει στο σημείο να αποφασίζει σε ισότιμη βάση με το Συμβούλιο για την έκδοση ενός μεγάλου μέρους της κοινοτικής νομοθεσίας.³⁰ Όπως συμβαίνει με τα εθνικά Κοινοβούλια, η εξουσία αυτή ασκείται κυρίως με τρεις τρόπους:

- 1) Μέσω της Νομοθετικής διαδικασίας
- 2) Μέσω της Δημοσιονομικής διαδικασίας

²⁸ Προετοιμάζουν τα θέματα της ολομέλειας στους τομείς της αρμοδιότητάς τους. Συντάσσουν, τροποποιούν και εγκρίνουν νομοθετικές προτάσεις και εκθέσεις πρωτοβουλίας. Αξιολογούν τις προτάσεις της Ευρωπαϊκής Επιτροπής και του Συμβουλίου και όπου είναι απαραίτητο, συντάσσουν εκθέσεις που παρουσιάζονται στην Ολομέλεια.

²⁹ <http://www.europarl.europa.eu/aboutparliament/el/>

³⁰ Δημοσθένης Δ. Λεντζής, Η πρόσβαση στα έγγραφα των κοινοτικών οργάνων, (εκδόσεις Σακκούλα 2008) Αθήνα-Θεσσαλονίκη, σελ. 16 ISBN 978-960-445-319-1

3) Μέσω της άσκησης ελέγχου και εποπτείας στην εκτελεστική εξουσία.³¹

2.4.Οργάνωση Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου

Οι εργασίες του ΕΚ διευθύνονται από τον Πρόεδρο ο οποίος μαζί με τους Αντιπροέδρους συγκροτούν το προεδρείο³² που διευθύνει όλες τις εργασίες του Κοινοβουλίου και των οργάνων του καθώς και τις συζητήσεις στην ολομέλεια. Στην αίθουσα των συνεδριάσεων, οι βουλευτές δεν κάθονται ανά εθνικές αντιπροσωπίες αλλά εντάσσονται σε πολιτικές ομάδες. Σήμερα το ΕΚ περιλαμβάνει επτά πολιτικές ομάδες καθώς και ανεξάρτητους βουλευτές. Επιπλέον οι βουλευτές εργάζονται σε κοινοβουλευτικές επιτροπές και αντιπροσωπίες είτε ως μόνιμα είτε ως αναπληρωματικά μέλη.³³

2.5.Οι Πολιτικές Ομάδες του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου³⁴

1. Ομάδα του Ευρωπαϊκού Λαϊκού Κόμματος (Χριστιανοδημοκράτες),
2. Ομάδα της Προοδευτικής Συμμαχίας των Σοσιαλιστών και Δημοκρατών στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο,
3. Ευρωπαίοι Συντηρητικοί και Μεταρρυθμιστές,
4. Συμμαχία Φιλελευθέρων και Δημοκρατών για την Ευρώπη,
5. Ευρωπαϊκή Ενωτική Αριστερά / Βόρεια Πράσινη Αριστερά,
6. Πράσινοι/ Ευρωπαϊκή Ελεύθερη Συμμαχία,
7. Ομάδα Ευρώπη της Ελευθερίας και της Άμεσης Δημοκρατίας.

2.6.Ευρωβουλευτές

Εώς το 1979 οι βουλευτές του ΕΚ ορίζονταν από τα εθνικά Κοινοβούλια³⁵ και προέρχονταν από τα μέλη τους. Το γεγονός αυτό είχε διάφορες συνέπειες καθότι τα κόμματα που δεν

³¹Βλ. Μ. Μενδρινού, ό.π. 2012, σελ. 263

³²Το Προεδρείο αποτελείται από τον Πρόεδρο και τους δεκατέσσερις Αντιπροέδρους του Κοινοβουλίου.

³³Γενική Διεύθυνση Πληροφόρησης, Δημοσίων Σχέσεων του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου, Το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο Υπηρεσία Επίσημων Εκδόσεων των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων, (Μάιος 2002), σελ.9

³⁴<http://www.eppgroup.eu/el>

³⁵Το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο αποδίδει μεγάλη σημασία στη διατήρηση στενών σχέσεων με τα εθνικά κοινοβούλια των κρατών μελών μέσω τακτικών συναντήσεων. Αυτό ισχύει ακόμη περισσότερο από τότε που τέθηκε σε ισχύ η Συνθήκη της Λισαβόνας, η οποία συχνά χαρακτηρίζεται «Συνθήκη των Κοινοβουλίων».

εκπροσωπούνταν στα εθνικά Κοινοβούλια δεν μπορούσαν να εκπροσωπηθούν στο ΕΚ, όλοι ουσιαστικά οι βουλευτές του ήταν υπέρμαχοι της Ευρωπαϊκής ολοκλήρωσης καθώς οι σκεπτικιστές και οι πολέμιοι της ολοκλήρωσης στα εθνικά κοινοβούλια δεν επιθυμούσαν συνήθως να είναι υποψήφιοι για διορισμό στο ΕΚ. Περεταίρω οι βουλευτές του ΕΚ δεν διέθεταν τον απαιτούμενο χρόνο για τα Ευρωπαϊκά τους καθήκοντα.³⁶

Από το 1979, οι ευρωβουλευτές εκλέγονται με άμεση και καθολική ψηφοφορία για περίοδο πέντε ετών και κάθε χώρα αποφασίζει για τη μορφή που θα λάβουν οι εκλογές, πρέπει όμως να εξασφαλίζει την ισότητα των φύλων και τη μυστικότητα της ψήφου. Οι ευρωπαϊκές εκλογές γίνονται με αναλογικό σύστημα ενώ οι έδρες κατανέμονται με κριτήριο τον πληθυσμό κάθε κράτους μέλους. Οι γυναίκες είναι λίγο περισσότερες από το ένα τρίτο των βουλευτών ενώ οι βουλευτές χωρίζονται σε πολιτικές ομάδες και όχι με κριτήριο την εθνικότητα.

Οι βουλευτές μοιράζουν τον χρόνο τους ανάμεσα στην εκλογική περιφέρεια τους στο Στρασβούργο όπου διεξάγονται 12 σύνοδοι της ολομέλειας κάθε έτος και στις Βρυξέλλες, όπου συμμετέχουν σε πρόσθετες συνόδους, καθώς και σε συνεδριάσεις των επιτροπών και των πολιτικών ομάδων τους.³⁷

2.7.Καθήκοντα του Προεδρείου³⁸

Το Προεδρείο ρυθμίζει τα οικονομικά και τα οργανωτικά θέματα που αφορούν τους βουλευτές, το Κοινοβούλιο και τα όργανα του και καθορίζει τον αριθμό των υπαλλήλων και του υπόλοιπου προσωπικού. Ασκεί τα καθήκοντα του με τους όρους και όπως αυτά καθορίζονται στον εσωτερικό κανονισμό του σώματος.³⁹

Τα μέλη του Προεδρείου καταρτίζουν το προσχέδιο της κατάστασης των προβλεπομένων δαπανών και εσόδων του Κοινοβουλίου, εγκρίνει τις οδηγίες για τους Κοσμήτορες, είναι το αρμόδιο όργανο για την παροχή έγκρισης διεξαγωγής συνεδριάσεων επιτροπών εκτός των συνήθων τόπων εργασίας, ακροάσεων, καθώς και ταξιδιών μελέτης και ενημέρωσης που πραγματοποιούν οι εισηγητές, καθορίζει το γλωσσικό καθεστώς ομιλίας με βάση τις γλώσσες

³⁶ Βλ. Μ. Μενδρινού, ό.π. 2012, σελ. 278

³⁷<http://www.europarl.europa.eu>

³⁸Το προεδρείο λαμβάνει αποφάσεις για οικονομικά, οργανωτικά και διοικητικά ζητήματα που αφορούν τους βουλευτές και την εσωτερική οργάνωση του ΕΚ.

³⁹ Γραφείο Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου για την Ελλάδα, Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, (Αθήνα 1999), σελ. 23

που χρησιμοποιούνται και ζητούνται από τα τακτικά και αναπληρωματικά μέλη της εν λόγω επιτροπής. Το Προεδρείο διορίζει το Γενικό Γραμματέα και καθορίζει τους κανόνες εφαρμογής του κανονισμού του ΕΚ και του ΕΣ, σχετικά με το καθεστώς και τη χρηματοδότηση των πολιτικών κομμάτων σε ευρωπαϊκό επίπεδο.⁴⁰

Επιπλέον το Προεδρείο ή και ο Πρόεδρος μπορούν να αναθέσουν σε ένα ή περισσότερα μέλη του Προεδρείου γενικά ή ειδικά καθήκοντα που εμπίπτουν στην αρμοδιότητα του Προέδρου ή και του Προεδρείου.⁴¹ Κατά τις συνεδριάσεις του Προεδρείου, σε περίπτωση ισοψηφίας, υπερισχύει η ψήφος του Προέδρου.⁴² Κάθε χρόνο διεξάγονται 12 Σύνοδοι Ολομέλειας στο Στρασβούργο και έξι ακόμη στις Βρυξέλλες.⁴³

2.8.Ο Πρόεδρος του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου

Ο Πρόεδρος του ΕΚ διευθύνει τις εργασίες του Κοινοβουλίου, συντονίζει την δράση του και εκπροσωπεί επίσημα το Κοινοβούλιο. Πρόεδρος του ΕΚ εκλέγεται με μυστική ψηφοφορία αυτός που συγκεντρώνει την απόλυτη πλειοψηφία των ψηφισάντων στην Ολομέλεια. Αν ύστερα από τρεις ψηφοφορίες, κανένας υποψήφιος δεν έχει λάβει την απόλυτη πλειοψηφία των ψηφισάντων, ο Πρόεδρος εκλέγεται στην τέταρτη ψηφοφορία με απλή πλειοψηφία. Η θητεία του Προέδρου διαρκεί δύομιση έτη και είναι ανανεώσιμη.⁴⁴

Περαιτέρω ο Πρόεδρος μεριμνά για την τήρηση του Κανονισμού του ΕΚ και διασφαλίζει με την παρέμβασή του, την απρόσκοπτη λειτουργία του συνόλου των δραστηριοτήτων του οργάνου και των υπηρεσιών του. Ο Πρόεδρος είναι ο εκπρόσωπος του Κοινοβουλίου στις νομικές υποθέσεις και τις εξωτερικές σχέσεις. Εκφέρει γνώμη, ειδικότερα, για όλα τα διεθνή θέματα και προβαίνει σε συστάσεις για την ενίσχυση της ΕΕ. Εκφράζει την άποψη του και τις ανησυχίες του Κοινοβουλίου για συγκεκριμένα σημεία και ζητήματα με την έναρξη κάθε συνεδρίασης του ΕΣ.⁴⁵

⁴⁰ Κανονισμός Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου, όργανα και λειτουργίες, 2009, Κεφ. 3 Άρθρο 23(1-9)

⁴¹ Βλ. ό.π. Κανονισμός του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου, Κεφάλαιο 3 Άρθρο 23, 10-12

⁴² Βλ. Β.Γ. Τζέμος ό.π. 2009 σελ. 35

⁴³ <http://www.europarl.europa.eu/aboutparliament>

⁴⁴ Βλ. Β.Γ. Τζέμος ό.π. 2009 σελ. 32

⁴⁵ <http://www.europarl.europa.eu/aboutparliament>

2.9.Οι κοινοβουλευτικές επιτροπές

Μεγάλο μέρος των εργασιών του ΕΚ γίνεται από τις επιτροπές του οι οποίες είναι: α) Μόνιμες, β) Ειδικές και γ) Εξεταστικές Επιτροπές.⁴⁶ Για την προετοιμασία των εργασιών ολομελείας του ΕΚ, οι βουλευτές μοιράζονται σε κοινοβουλευτικές επιτροπές, καθεμιά από τις οποίες ειδικεύεται σε συγκεκριμένους τομείς. Όλα τα μέλη των επιτροπών εκλέγονται στη θέση τους βάση προτάσεων που υποβάλλει στο Κοινοβούλιο η διάσκεψη των προέδρων « Εισ τρόπο ώστε να εξασφαλίζεται, κατά το δυνατό, η δίκαιη εκπροσώπηση των Κρατών- Μελών και των πολιτικών τάσεων». Στην πράξη αυτό σημαίνει ότι οι πολιτικές ομάδες διαπραγματεύονται την κατανομή των θέσεων στις επιτροπές ανάλογα με το μέγεθος τους. Οι περισσότεροι βουλευτές του ΕΚ είναι μέλη μιας μόνιμης επιτροπής – αν και ορισμένοι ανήκουν μέχρι και σε τρεις επιτροπές και αναπληρωτές μιας άλλης επιτροπής. Το σημαντικότερο καθήκον των περισσότερων επιτροπών είναι να εξετάζουν τις νομοθετικές προτάσεις της Επιτροπής.⁴⁷

2.9.1.Οι Μόνιμες Κοινοβουλευτικές Επιτροπές

Οι μόνιμες κοινοβουλευτικές επιτροπές είναι 20. Ασχολούνται με διάφορους τομείς όπως εξωτερικές υποθέσεις, ανάπτυξη, διεθνές εμπόριο, προϋπολογισμός και διαθέτουν η κάθε μια τις αρμοδιότητες που αντιστοιχούν στον τομέα της ειδικότητάς τους.⁴⁸ Η πολιτική τους σύνθεση αντικατοπτρίζει εκείνη της ολομέλειας. Οι κοινοβουλευτικές επιτροπές συνεδριάζουν μία ή δύο φορές το μήνα στις Βρυξέλλες και οι συζητήσεις τους είναι δημόσιες. Στις κοινοβουλευτικές επιτροπές, οι βουλευτές επεξεργάζονται, τροποποιούν και ψηφίζουν νομοθετικές προτάσεις και εκθέσεις πρωτοβουλίας. Εξετάζουν προτάσεις της Επιτροπής και του Συμβουλίου και, αν χρειαστεί, συντάσσουν εκθέσεις και τις υποβάλλουν στην ολομέλεια.⁴⁹ Τέλος, το ΕΚ μπορεί να συστήνει υπό-επιτροπές και ειδικές προσωρινές επιτροπές για ειδικά προβλήματα, ή επίσημες εξεταστικές επιτροπές στο πλαίσιο των ελεγκτικών του αρμοδιοτήτων για τη διερεύνηση περιπτώσεων κακής εφαρμογής του κοινοτικού δικαίου. Οι πρόεδροι των επιτροπών συντονίζουν τις εργασίες τους στο πλαίσιο της Διάσκεψης των προέδρων των επιτροπών.⁵⁰

⁴⁶ Βλ. Μ. Μενδρινού, ό.π. 2012, σελ. 295

⁴⁷ Βλ. Μ. Μενδρινού, ό.π. 2012, σελ. 296

⁴⁸ Βλ. Β.Γ. Τζέμος ό.π. 2009 σελ. 36

⁴⁹ <http://www.europarl.europa.eu/aboutparliament>

⁵⁰Κανονισμός του Ε. Κοινοβουλίου, όργανα και λειτουργίες, 2009, Κεφ. 3,

2.9.2.Ειδικές Επιτροπές

Το ΕΚ μπορεί ανά πάσα στιγμή να συστήσει ειδικές επιτροπές, οι οποίες εξετάζουν συγκεκριμένα προβλήματα.⁵¹ Η θητεία των ειδικών επιτροπών δεν υπερβαίνει τους δώδεκα μήνες, εκτός εάν το Κοινοβούλιο την παρατείνει.⁵²

2.9.3.Εξεταστικές Επιτροπές

Το Κοινοβούλιο μπορεί να συστήνει εξεταστικές επιτροπές σε περιπτώσεις παραβάσεων ή κακής εφαρμογής του κοινοτικού δικαίου.⁵³ Οι αρμοδιότητές τους καθορίζονται από τις διατάξεις που διέπουν την άσκηση του δικαιώματος εξέτασης των πραγμάτων από το ΕΚ.⁵⁴

2.9.4.Η Επιτροπή Συνδιαλλαγής

Η συνδιαλλαγή είναι το τρίτο και τελευταίο στάδιο της σημαντικότερης από τις νομοθετικές διαδικασίες της ΕΕ, δηλαδή της διαδικασίας συναπόφασης. Σε περίπτωση διαφωνίας μεταξύ του Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, συγκαλείται μια « επιτροπή συνδιαλλαγής » η οποία απαρτίζεται από 28 εκπροσώπους των κρατών μελών (του Συμβουλίου της ΕΕ) και 28 εκπροσώπους του Κοινοβουλίου. Η επιτροπή αυτή αναλαμβάνει να καταρτίσει ένα κοινό σχέδιο, το οποίο υποβάλλεται, σε τρίτη ανάγνωση, στο Συμβούλιο και το Κοινοβούλιο προς έγκριση. Για την έγκριση του κειμένου είναι απαραίτητη η τελική συμφωνία και των δύο θεσμικών οργάνων.⁵⁵

2.10.Τρόπος εργασίας Επιτροπών

Κάθε πρόταση παραπέμπεται στην αρμόδια επιτροπή. Εάν ανήκει στην αρμοδιότητα και στο πεδίο ενδιαφερόντων περισσότερων επιτροπών, μπορεί να ζητηθεί η γνωμοδότηση έως τριών επιτροπών, αλλά μόνο μια από αυτές χαρακτηρίζεται ως καθ' ύλην αρμόδια και μόνο αυτή υποβάλλει έκθεση στη σύνοδο της ολομέλειας.

Η ευθύνη για την εκπόνηση της έκθεσης της επιτροπής ανατίθεται στον εισηγητή (rapporteur). Κατά την εκπόνηση της έκθεσης του ο εισηγητής μπορεί να χρησιμοποιήσει διάφορες πηγές βοήθειας όπως την γραμματεία του ΕΚ, τις δικές του ερευνητικές υπηρεσίες, την γραμματεία

Άρθρα 45,50,52, 183, 188, 191

⁵¹ Κανονισμός Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου, όργανα και λειτουργίες, 2009, Κεφ. 3, Άρθρα 184-190

⁵² Β. Σκουρής, Ερμηνεία Συνθηκών για την Ευρωπαϊκή Ένωση και Ευρωπαϊκή Κοινότητα, Αθήνα 2003

⁵³ Κανονισμός του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου, όργανα και λειτουργίες, 2009, Κεφ. 3, Άρθρα 185

⁵⁴ Βλ. Β.Γ. Τζέμος ό.π. 2009 σελ. 37

⁵⁵ <http://www.europarl.europa.eu/aboutparliament>

τη πολιτικής ομάδας του, ερευνητικά ιδρύματα καθώς και την ίδια την επιτροπή. Το σχέδιο της έκθεσης του ο εισηγητής το παρουσιάζει για εξέταση από την επιτροπή σύμφωνα με καθορισμένο χρονοδιάγραμμα.

2.10.1.Κύρια Μέρη Σχεδίου⁵⁶

- Τροπολογίες στην πρόταση της Επιτροπής(εάν υπάρχουν)
- Σχέδιο Νομοθετικού ψηφίσματος
- Αιτιολογική έκθεση
- Παραρτήματα (εφόσον υπάρχουν)

Ο εισηγητής αναλαμβάνει το ρόλο του κύριου εκπροσώπου της επιτροπής όταν η έκθεση εξετάζεται στην ολομέλεια. Υπό την ιδιότητα του αυτή ενδέχεται να πρέπει να εξηγήσει τη θέση της επιτροπής όσον αφορά τις τροπολογίες που προτείνονται από μη μέλη της επιτροπής ή να κληθεί να χρησιμοποιήσει την κρίση του διατυπώνοντας συστάσεις στο Κοινοβούλιο σχετικά με το πώς πρέπει αυτό να ενεργήσει εάν η Ευρωπαϊκή Επιτροπή δεχτεί μερικές από τις τροποποιήσεις και όχι όλες τις τροπολογίες που ενέκρινε η επιτροπή.

Όταν εφαρμόζεται η συνήθης διαδικασία, ο ρόλος και η δραστηριότητα των επιτροπών στο στάδιο της δεύτερης ανάγνωσης είναι παρόμοιος με εκείνον στο στάδιο της πρώτης ανάγνωσης. Αυτό σημαίνει ότι εξετάζουν την πρόταση και διατυπώνουν συστάσεις προς την ολομέλεια. Η αρμοδιότητα εκπόνησης εκθέσεων ανήκει αυτομάτως στις επιτροπές που ενεπλάκησαν στο στάδιο της πρώτης ανάγνωσης και ο εισηγητής παραμένει ο ίδιος. Οι συστάσεις κυρίως έχουν δύο κύρια μέρη: α) συστάσεις για τη δεύτερη ανάγνωση και β) σκεπτικό ή Αιτιολογικές Εκθέσεις.

Η επιτροπή που εξέτασε μια πρόταση στην πρώτη και δεύτερη ανάγνωση δεν ασχολείται άμεσα με τη διαδικασία εάν συγκληθεί επιτροπή συνδιαλλαγής στο πλαίσιο της διαδικασίας συναπόφασης. Παρόλα αυτά η αντιπροσωπεία του ΕΚ στην επιτροπή συνδιαλλαγής περιλαμβάνει πάντοτε μερικά μέλη της εμπλεκόμενης επιτροπής, συμπεριλαμβανομένων του προέδρου και του εισηγητή.

⁵⁶ Βλ. Μ. Μενδρινού, ό.π. 2012, σελ. 296-297

2.11.Συνεργασία μεταξύ των επιτροπών

Η Διάσκεψη των Προέδρων των Επιτροπών αποτελεί φόρουμ συζήτησης οριζόντιων θεμάτων και κοινών προβλημάτων που αντιμετωπίζουν οι επιτροπές και συμβάλλει ενεργά στην ανταλλαγή βέλτιστων πρακτικών, ιδίως μέσω της υιοθέτησης κοινών προσεγγίσεων και κατευθυντήριων γραμμών σε σχέση με τις δραστηριότητες των επιτροπών. Μπορεί να υποβάλει στη Διάσκεψη των Προέδρων συστάσεις σχετικά με τις εργασίες των επιτροπών. Η Διάσκεψη των Προέδρων των Επιτροπών διαδραματίζει επίσης διαμεσολαβητικό ρόλο μεταξύ των κοινοβουλευτικών επιτροπών. Ασχολείται με αιτήματα συνεργασίας και προτείνει λύσεις για τη διευθέτηση συγκρούσεων αρμοδιοτήτων.⁵⁷

2.12.Διαδικασία της διαβούλευσης

Η διαδικασία διαβούλευσης επιτρέπει στο ΕΚ να γνωμοδοτεί σχετικά με προτάσεις της Επιτροπής. Σε συγκεκριμένες περιπτώσεις που προβλέπονται από τη συνθήκη, το Συμβούλιο, πριν λάβει την απόφασή του σχετικά με την πρόταση της Επιτροπής, ζητά τη γνώμη του Κοινοβουλίου και καταβάλλει κάθε προσπάθεια για να λάβει υπόψη τις θέσεις του τελευταίου. Παρόλα αυτά, το Συμβούλιο δεν είναι υποχρεωμένο από τις θέσεις του Κοινοβουλίου, απλώς υποχρεούται να ζητά τη γνώμη του.⁵⁸ Η διαδικασία αυτή εφαρμόζεται τώρα σε περιορισμένο αριθμό νομοθετικών τομέων, όπως οι εξαιρέσεις της εσωτερικής αγοράς και το δίκαιο του ανταγωνισμού.⁵⁹ Ακόμα η διαδικασία διαβούλευσης χρησιμοποιείται για την έκδοση μη δεσμευτικών πράξεων, όπως οι συστάσεις και οι γνωμοδοτήσεις του Συμβουλίου και της Επιτροπής.⁶⁰

⁵⁷<http://www.europarl.europa.eu/committees/el>

⁵⁸Βάσει του άρθρου 289 της Συνθήκης για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης (ΣΛΕΕ), η διαβούλευση είναι ειδική νομοθετική διαδικασία.

⁵⁹<http://www.europarl.europa.eu/aboutparliament>

⁶⁰Βλ. Β.Γ. Τζέμος ό.π. 2009 σελ. 48

Κεφάλαιο 3: Δικαστήριο

3.1 Ίδρυση

Από την ίδρυση των Κοινοτήτων (ΕΚΑΧ - 1952), γρήγορα διαπιστώθηκε η ανάγκη ίδρυσης ενός δικαιοδοτικού οργάνου, ανεξάρτητου και αμερόληπτου δικαστηρίου, στο οποίο θα υπάγονταν υπό την δικαιοδοσία του υποχρεωτικά όλα τα κράτη μέλη αλλά και τα κοινοτικά όργανα. Αυτό θα αποτελούσε και όντως αποτελεί έναν σημαντικό παράγοντα για την απόδειξη του υπερεθνικού χαρακτήρα της Ευρωπαϊκής Ένωσης (ΕΟΚ και εν συνέχεια ΕΚ), αλλά και τα μέσα για την ευρωπαϊκή ολοκλήρωση. Έτσι το 1952, με τη Συνθήκη της ΕΚΑΧ ιδρύεται το Δικαστήριο Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων (ΔΕΚ), το μοναδικό θεσμικό δικαιοδοτικό όργανο της Ευρωπαϊκής Κοινότητας, το οποίο ακολούθως με τη σύμβαση περί ορισμένων κοινών οργάνων των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων, του 1957, κατέστη κοινό και ενιαίο όργανο των τριών Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων. Η Ενιαία Ευρωπαϊκή Πράξη ίδρυσε και προσάρτησε στο ΔΕΚ, το Πρωτοδικείο των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων (ΠΕΚ), το οποίο επικουρούσε το Δικαστήριο στην άσκηση των καθηκόντων του.⁶¹

Μέσα από την πλούσια κατάρτιση του ανθρώπινου δυναμικού του αλλά και την θεμελιωμένη και «τολμηρή» νομολογία του, γρήγορα το Δικαστήριο απέδειξε την κοινώς αποδεκτή και θεμελιωμένη «πρωτοκαθεδρία» του Ευρωπαϊκού Δικαίου έναντι των εθνικών δικαίων.

Σύμφωνα με την Συνθήκη της Λισαβόνας, η οποία τέθηκε σε ισχύ την 1η Δεκεμβρίου 2009, το Δικαστήριο της Ευρωπαϊκής Ένωσης περιλαμβάνει το Δικαστήριο, το Γενικό Δικαστήριο και τα ειδικευμένα δικαστήρια. Συνεπώς η ονομασία Δικαστήριο Ευρωπαϊκής Ένωσης (ΔΕΕ) ορίζει και τους δυο βαθμούς της δικαστικής εξουσίας. Η ανώτατη αρχή ονομάστηκε το «Δικαστήριο» και το Πρωτοδικείο μετονομάστηκε «Γενικό Δικαστήριο» χωρίς όμως να αλλάξουν οι αρμοδιότητες και η σύνθεση τους.

3.2 Σύνθεση Δικαστηρίου Ευρωπαϊκής Ένωσης

3.2.1 Δικαστήριο

Το Δικαστήριο, (πρώην ΔΕΚ) αποτελεί κατά κύριο λόγο ακυρωτικό δικαστήριο και είναι το ιεραρχικά ανώτερο δικαστήριο.

⁶¹ Π. Κανελλόπουλος, Το Δίκαιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης, 4η Έκδοση, 2003, σελ. 166-167.

Το Δικαστήριο αποτελείται από 28 δικαστές ένα από κάθε κράτος μέλος και 9 γενικούς εισαγγελείς. Οι δικαστές και οι γενικοί εισαγγελείς επιλέγονται μεταξύ προσωπικοτήτων που παρέχουν πλήρη εχέγγυα ανεξαρτησίας και συγκεντρώνουν στις χώρες τους τις αναγκαίες προϋποθέσεις για διορισμό στα ανώτατα δικαστικά αξιώματα ή είναι νομικοί αναγνωρισμένου κύρους⁶². Διορίζονται με κοινή συμφωνία από τις κυβερνήσεις των κρατών μελών μετά από διαβούλευση με επιτροπή η οποία γνωμοδοτεί κατά πόσο οι προτεινόμενοι υποψήφιοι είναι κατάλληλοι για την άσκηση των καθηκόντων που επιβάλλει θέσης αυτή. Ο καθένας τους διορίζεται για περίοδο έξι ετών⁶³.

Οι δικαστές του Δικαστηρίου εκλέγουν μεταξύ τους τον πρόεδρο και τον αντιπρόεδρο του Δικαστηρίου για τριετή ανανεώσιμη θητεία. Ο πρόεδρος διευθύνει τις εργασίες του Δικαστηρίου και προεδρεύει κατά τις συνεδριάσεις και τις διασκέψεις των μεγαλύτερων δικαστικών σχηματισμών. Ο αντιπρόεδρος επικουρεί τον πρόεδρο κατά την άσκηση των καθηκόντων του και τον αντικαθιστά σε περίπτωση κωλύματος.

Το Δικαστήριο μπορεί να συνέρχεται σε ολομέλεια, σε τμήμα μείζονος συνθέσεως με δεκαπέντε δικαστές ή σε τμήματα πέντε ή τριών δικαστών, ανάλογα με το πολύπλοκο και τη σημασία της υπόθεσης. Σχεδόν το 60 % των υποθέσεων εκδικάζονται από πενταμελή τμήματα και περίπου το 25 % από τριμελή⁶⁴. Η ολομέλεια συνεδριάζει στις ειδικές περιπτώσεις που προβλέπονται από τον Οργανισμό του Δικαστηρίου (ιδίως όταν καλείται να παύσει τον Ευρωπαϊό Διαμεσολαβητή ή να απαλλάξει από τα καθήκοντά του ένα μέλος της Ευρωπαϊκής Επιτροπής λόγω παραβάσεως των υποχρεώσεών του) και όταν το Δικαστήριο εκτιμά ότι η υπόθεση είναι εξαιρετικής σημασίας. Επίσης το Δικαστήριο δύναται να συνεδριάζει ως τμήμα μείζονος συνθέσεως όταν το ζητήσει κράτος μέλος ή όργανο που είναι διάδικος, καθώς και όταν η υπόθεση είναι ιδιαίτερα πολύπλοκη ή σημαντική.

Οι υπόλοιπες υποθέσεις εκδικάζονται από τα πενταμελή ή τα τριμελή τμήματα. Οι πρόεδροι των πενταμελών τμημάτων εκλέγονται για τρία έτη, οι δε των τριμελών τμημάτων για ένα έτος.

⁶² Επίσημη Ιστοσελίδα Ευρωπαϊκού Δικαστηρίου, http://curia.europa.eu/jcms/jcms/Jo2_7024/

⁶³ Επίσημη Ιστοσελίδα ΕΕ, http://europa.eu/about-eu/institutions-bodies/court-justice/index_el.htm

⁶⁴ Ευρωπαϊκή Επιτροπή, Πως Λειτουργεί η Ευρωπαϊκή Ένωση, Υπηρεσία Εκδόσεων της Ευρωπαϊκής Ένωσης, 2013, Σελ.25

Οι γενικοί εισαγγελείς θεσμός γαλλικής προέλευσης⁶⁵, διευκολύνουν το έργο του Δικαστηρίου, διατυπώνοντας δημόσια αιτιολογημένες προτάσεις για ορισμένες υποθέσεις. Το Δικαστήριο δεν δεσμεύεται από τις προτάσεις αυτές αλλά συνήθως τις περισσότερες φορές τις αποδέχεται. Τέλος το Δικαστήριο στελεγχώνεται από ένα γενικό γραμματέα ο οποίος διευθύνει τις υπηρεσίες του υπό την εποπτεία του προέδρου του Δικαστηρίου⁶⁶.

3.2.2 Γενικό Δικαστήριο

Το Γενικό Δικαστήριο, αποτελεί το πρωτοβάθμιο δικαστήριο της Ε.Ε. (δικαστήριο ουσίας) και, κατ' εξαίρεση, δευτεροβάθμιο δικαστήριο επί εφέσεων που ασκούνται κατά αποφάσεων των ειδικευμένων δικαστηρίων.

Το Γενικό Δικαστήριο απαρτίζεται από έναν τουλάχιστον δικαστή ανά κράτος μέλος, δηλ. μπορεί ο αριθμός αυτός να είναι μεγαλύτερος από τον αριθμό των κρατών μελών⁶⁷. Οι δικαστές διορίζονται με κοινή συμφωνία από τις κυβερνήσεις των κρατών μελών μετά από διαβούλευση με επιτροπή επιφορτισμένη να γνωμοδοτεί επί της καταλληλότητας των υποψηφίων για τη θέση δικαστή.

Το Γενικό Δικαστήριο συνεδριάζει κατά πενταμελή ή τριμελή τμήματα ή, σε ορισμένες περιπτώσεις, ως μονομελές δικαστήριο. Μπορεί επίσης να συνεδριάσει ως τμήμα μείζονος συνθέσεως (δεκατρείς δικαστές) ή σε ολομέλεια, όταν αυτό δικαιολογείται από τη δυσκολία ή τη σπουδαιότητα της υποθέσεως. Άνω του 80 % των υποθέσεων που υποβάλλονται στο Γενικό Δικαστήριο εκδικάζονται από τριμελές τμήμα. Η θητεία τους είναι εξαετής και ανανεώσιμη. Οι δικαστές του Γενικού Δικαστηρίου εκλέγουν μεταξύ τους τον πρόεδρο τους, η θητεία του οποίου είναι τριετής. Διορίζουν επίσης την Γραμματεία η θητεία της οποίας είναι εξαετή και ασχολείται με συγκεκριμένα καθήκοντα καθότι, για τις διοικητικές και μεταφραστικές του ανάγκες, χρησιμοποιεί τις υπηρεσίες του Δικαστηρίου. Σε αντίθεση με το Δικαστήριο, το Γενικό Δικαστήριο δεν έχει μόνιμους γενικούς εισαγγελείς. Ωστόσο, κατ' εξαίρεση, μπορεί ένας δικαστής να κληθεί να ασκήσει καθήκοντα γενικού εισαγγελέα⁶⁸.

⁶⁵ Ν.Μαραβέγιας, Μ.Τσινιτσιζελης, Νέα Ευρωπαϊκή Ένωση Οργάνωση και Πολιτείες 50 Χρόνια, Εκδόσεις Θεμέλειο, 2007 Σελ. 231

⁶⁶ Ναπολέων Μαραβέγιας, Θ.Σακελλαρόπουλος, Ευρωπαϊκή Ολοκλήρωση και Ελλάδα, Οικονομία, Κοινωνία, Πολιτεία. Εκδόσεις Διονικός, 2006, Σελ. 31

⁶⁷ Ν.Μουσης, Ευρωπαϊκή Ένωση, 14^η Έκδοση, Εκδόσεις Παπαζηση, Αθήνα 2013, σελ. 54

⁶⁸ Επίσημη Ιστοσελίδα Ευρωπαϊκού δικαστηρίου, http://curia.europa.eu/jcms/jcms/Jo2_7033/

3.2.3 Ειδικευμένα Δικαστήρια

Τα Ειδικευμένα Δικαστήρια, τα οποία υπάγονται στο Γενικό Δικαστήριο και είναι αρμόδια να εκδικάζουν σε πρώτο βαθμό ορισμένες κατηγορίες προσφυγών οι οποίες ασκούνται σε συγκεκριμένους τομείς. Προς το παρόν, το μοναδικό ειδικευμένο δικαστήριο που έχει ιδρυθεί είναι το Δικαστήριο Δημόσιας Διοίκησης της Ε.Ε., το οποίο λειτουργεί από το 2006 και είναι αρμόδιο να εκδικάζει τις διαφορές που προκύπτουν μεταξύ της Ε.Ε. και των υπαλλήλων της⁶⁹.

Το Δικαστήριο Δημόσιας Διοίκησης αποτελείται από επτά δικαστές που διορίζονται από το Συμβούλιο για εξαετή ανανεώσιμη θητεία, μετά από πρόσκληση για την υποβολή υποψηφιοτήτων και γνωμοδότηση μιας επιτροπής ad hoc. Στους δικαστές αυτούς μπορούν να προστεθούν αναπληρωτές δικαστές, οι οποίοι καλούνται να καλύψουν την απουσία τακτικών δικαστών όταν οι τελευταίοι κωλύονται επί μακρόν να μετέχουν στην εκδίκαση των υποθέσεων⁷⁰.

Οι δικαστές του Δικαστηρίου Δημόσιας Διοίκησης εκλέγουν μεταξύ τους τον πρόεδρο για τριετή ανανεώσιμη θητεία. Το Δικαστήριο Δημόσιας Διοίκησης συνεδριάζει σε τριμελή τμήματα. Ωστόσο, αν τούτο δικαιολογείται από τη δυσκολία ή τη σημασία των νομικών ζητημάτων, μια υπόθεση μπορεί να παραπεμφθεί στην ολομέλεια. Εξάλλου, στις περιπτώσεις που θα καθοριστούν ειδικά με τον κανονισμό διαδικασίας του, το Δικαστήριο Δημόσιας Διοίκησης θα μπορεί να δικάζει και σε πενταμελή τμήματα ή ως μονομελές. Οι δικαστές διορίζουν γραμματέα για εξαετή θητεία. Διαθέτει τη δική του Γραμματεία, στηρίζεται όμως στις υπηρεσίες του Δικαστηρίου για τις άλλες διοικητικής ή γλωσσικής φύσεως ανάγκες του.

3.3 Τρόπος λειτουργίας και κανόνες

Η οργάνωση, σύνθεση και λειτουργία των τριών σήμερα δικαστηρίων, που απαρτίζουν το Δικαστήριο της Ε.Ε., διέπεται από τρεις κατηγορίες θεμελιωδών κειμένων.⁷¹ Κατά κανόνα, το Δικαστήριο, όπως και το Γενικό Δικαστήριο, συνεδριάζουν σε Τμήματα (των 3 ή 5 δικαστών) ή Τμήματα μείζονος συνθέσεως (15 δικαστές) και μόνο κατ' εξαίρεση σε ολομέλεια .

⁶⁹ Ν.Μαραβεγιάς, Μ.Τσινιτσιζέλης, Νέα Ευρωπαϊκή Ένωση, Εκδόσεις Θεμέλιο,2007. Σελ.366.

⁷⁰ Επίσημη Ιστοσελίδα Δικαστηρίου Δημόσιας Διοίκησης, http://curia.europa.eu/jcms/jcms/T5_5230/

⁷¹ Τη ΣΛΕΕ (Άρθρα 251 - 281), το Πρωτόκολλο περί Οργανισμού του Δικαστηρίου της Ε.Ε. και τον Κανονισμό Διαδικασίας του κάθε δικαστηρίου ξεχωριστά, που περιέχει εξειδικευμένες δικονομικές διατάξεις για τη λειτουργία του αντίστοιχου δικαστηρίου και ο οποίος αποτελεί δευτερογενή νομοθεσία.

Οι συνεδριάσεις των Δικαστηρίων είναι δημόσιες και για κάθε μια τηρούνται πρακτικά. Μόνο σε πολύ σπάνιες περιπτώσεις η ίδια η Συνθήκη προβλέπει διαδικασίες κλεισμένων των θυρών⁷². Αντίθετα, οι διοικητικές διασκέψεις των Δικαστηρίων είναι πάντοτε μυστικές.

Οι αποφάσεις των Δικαστηρίων είναι αιτιολογημένες, αναφέρουν τα ονόματα των δικαστών που έλαβαν μέρος στην διάσκεψη, υπογράφονται από τον Πρόεδρο (του Δικαστηρίου ή του αντίστοιχου Τμήματος) και τον Γραμματέα του Δικαστηρίου. Στις αποφάσεις των δικαστηρίων της Ε.Ε. δεν γίνεται καμία αναφορά σε ενδεχόμενες μειοψηφίες.

3.3.1 Διαδικασία Υποβολής Προσφυγής

Όλες οι προσφυγές κατατίθενται στη Γραμματεία του Δικαστηρίου και ορίζεται εισηγητής δικαστής και γενικός εισαγγελέας. Η προσφυγή υποβάλλεται σε δύο στάδια. Στο πρώτο στάδιο όλοι οι διάδικοι υποβάλλουν γραπτώς το αίτημα τους και ο εισηγητής δικαστής συντάσσει εισήγηση αναφέροντας τους ισχυρισμούς των διάδικων και το νομικό υπόβαθρο της υπόθεσης. Στην συνέχεια αφού συζητηθεί η εν λόγω έκθεση μεταξύ των δικαστών και των γενικών εισαγγελέων αποφασίζεται ο δικαστικός σχηματισμός ο οποίος θα εκδικάσει την υπόθεση. Ακολούθως στο δεύτερο στάδιο οι δικηγόροι εκθέτουν τα επιχειρήματα τους ενώπιον της αίθουσας του δικαστηρίου όπου μπορούν να υποβληθούν σε ερωτήσεις από τους δικαστές και το γενικό εισαγγελέα. Μετά την δημόσια ακρόαση ο γενικός εισαγγελέας συντάσσει την γνώμη του με βάση την οποία ο εισηγητής δικαστής, συντάσσει σχέδιο απόφασης και την υποβάλλει στους υπόλοιπους δικαστές όπου και λαμβάνουν κατά πλειοψηφία την απόφασή τους. Η απόφαση αυτή δημοσιεύεται δημόσια και συνήθως είναι διαθέσιμη σε όλες τις επίσημες γλώσσες της Ένωσης. Σημειώνεται ότι αν μια υπόθεση είναι επείγων να διεκπεραιωθεί μπορεί να παρακαμφθεί η πιο πάνω διαδικασία η οποία είναι χρονοβόρα και να χρησιμοποιηθεί άλλη πιο απλή και ταχείας διαδικασίας, όπου παρέχει στο δικαστήριο την δυνατότητα να αποφασίσει μέσα σε τρεις μήνες.

3.4 Αρμοδιότητες Δικαστηρίων

Οι αρμοδιότητες των Δικαστηρίων της Ε.Ε. καταγράφονται στην ΣΛΕΕ⁷³. Συγκεκριμένα, περιγράφεται το σύνολο των προσφυγών που εκδικάζονται από το Δικαστήριο της Ε.Ε. καθώς

⁷² Άρθρο 348 ΣΛΕΕ

⁷³ Άρθρα 258 – 279 ΣΛΕΕ

και τα βασικά τους χαρακτηριστικά (προϋποθέσεις άσκησής τους, είδος αποφάσεων που εκδίδονται, οι συνέπειες των αποφάσεων κ.λ.π.).

Σε γενικές γραμμές, το Δικαστήριο της Ε.Ε. εκδικάζει τις ονομαζόμενες «ευθείες προσφυγές» καθώς και προδικαστικά ερωτήματα⁷⁴ που υποβάλλουν τα εθνικά δικαστήρια. Κύριο χαρακτηριστικό των προσφυγών αυτών είναι ότι ασκούνται απευθείας ενώπιον των ενωσιακών Δικαστηρίων, εξού και ο χαρακτηρισμός τους ως «ευθείες» προσφυγές. Δηλαδή, δεν χρειάζεται οποιαδήποτε προηγούμενη προσφυγή σε εθνικά δικαστήρια μέσω ένδικων βοηθημάτων του εσωτερικού δικαίου, προϋπόθεση που ισχύει όταν πρόκειται για προσφυγή στο ΕΔΑΔ.

Οι «ευθείες προσφυγές» μπορούν να χωριστούν σε τρεις κατηγορίες και να εκδικαστούν είτε από το Δικαστήριο είτε από το Γενικό Δικαστήριο, ανάλογα με το είδος της προσφυγής και τον προσφεύγοντα .

Η πρώτη κατηγορία προσφυγών είναι οι προσφυγές παράβασης, οι οποίες αφορούν τον έλεγχο της συμμόρφωσης των Κρατών Μελών προς το δίκαιο της Ε.Ε. Οι προσφυγές αυτές μπορούν να γίνουν από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή, από ένα κράτος μέλος ή από ιδιώτη. Η προσφυγή αυτή ασκείται όταν ένα Κράτος Μέλος έχει παραβεί υποχρέωσή του που πηγάζει από τις Συνθήκες. Η συμμόρφωση του Κράτους αυτού επιτυγχάνεται με την έκδοση από το Δικαστήριο απόφασης, η οποία διαπιστώνει την παράβαση. Στην περίπτωση αυτή, το Κράτος Μέλος οφείλει να λάβει τα μέτρα που συνεπάγεται η εκτέλεση της απόφασης, δηλαδή να συμμορφωθεί με τις επιταγές του Ευρωπαϊκού Δικαίου⁷⁵.

Το δικαστήριο ελέγχει τη νομιμότητα των πράξεων ή παραλείψεων των νομοθετικών οργάνων (Συμβούλιο, Κοινοβούλιο και Επιτροπής) από ένα κράτος μέλος ή από άλλο όργανο ή και από ιδιώτες⁷⁶ . Η Κατηγορία αυτή ονομάζεται προσφυγή ακύρωσης. Τέλος έχουμε την προσφυγή παράλειψης η οποία ασχολείται με την αποζημίωση όσων έχουν υποστεί ζημιές από πράξεις ή παραλείψεις των θεσμικών οργάνων (Άρθρα 268 και 340(2) ΣΛΕΕ) και αναγνωρίζεται ως αγωγή αποζημίωσης λόγω «εξωσυμβατικής ευθύνης της Ευρωπαϊκής Ένωσης»⁷⁷.

⁷⁴ Άρθρα 267 ΣΛΕΕ

⁷⁵ Άρθρα 258 – 260 ΣΛΕΕ

⁷⁶ Άρθρα 263-264 ΣΛΕΕ

⁷⁷ Άρθρα 268 και 340(2) ΣΛΕΕ

Παράλληλα με τις παραπάνω κατηγορίες προσφυγών, η Συνθήκη, προβλέπει και τη δυνατότητα παροχής προσωρινής δικαστικής προστασίας, με τη λήψη προσωρινών μέτρων για τις υποθέσεις που εκκρεμούν ενώπιον των ενωσιακών Δικαστηρίων.

Το Δικαστήριο, εξασφαλίζει την τήρηση του δικαίου κατά την ερμηνεία και την εφαρμογή της Συνθήκης. Το ΔΕΕ είναι αρμόδιο να εκδικάζει τις διαφορές που δημιουργούνται μεταξύ των κοινοτικών οργάνων, μεταξύ της Κοινότητας και των κρατών μελών, μεταξύ των κρατών μελών, καθώς και μεταξύ της Κοινότητας και των ιδιωτών.

Το Δικαστήριο αποφαινεται επί οποιασδήποτε διαφοράς μεταξύ της Κοινότητας και των υπαλλήλων της, εντός των ορίων και σύμφωνα με τις προϋποθέσεις που ορίζει ο κανονισμός περί της υπηρεσιακής τους καταστάσεως οι οποίες προκύπτουν από το καθεστώς που τους διέπει όταν η προσφυγή ασκείται από τα όργανα των Κοινοτήτων ή από την Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα.

Ως ακυρωτικό δικαστήριο, επί των αναιρέσεων που ασκούνται κατά των οριστικών αποφάσεων του Πρωτοδικείου, καθώς και κατά των αποφάσεων αυτού που επιλύουν εν μέρει τη διαφορά ως προς την ουσία ή επιλύουν δικονομικό ζήτημα που αφορά ένσταση αναρμοδιότητας ή απαραδέκτου. Ως ακυρωτικό δικαστήριο, επί των προσφυγών κατά των αποφάσεων του Πρωτοδικείου, οι οποίες έχουν εκδοθεί κατόπιν προσφυγών κατά αποφάσεων των Δικαιοδοτικών Τμημάτων.

Το Δικαστήριο έχει την εξουσία να εκδικάζει τις παραπάνω υποθέσεις και να εκδίδει δικαστικές αποφάσεις. Επίσης, το ΔΕΕ έχει και γνωμοδοτική αρμοδιότητα, στις περιπτώσεις που η Συνθήκη προβλέπει σύναψη συμφωνιών μεταξύ της Κοινότητας και ενός ή περισσοτέρων κρατών ή ενός διεθνούς οργανισμού, το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, το Συμβούλιο, η Επιτροπή ή Κράτος μέλος δύναται, πριν τη σύναψη αυτών, να ζητήσουν από το Δικαστήριο να γνωμοδοτήσει εάν η υπό σύναψη συμφωνία συμβιβάζεται με τη Συνθήκη.

Τέλος το Δικαστήριο έχει την δικαιοδοσία να εκδικάζει υποθέσεις που σχετίζονται με τον σεβασμό ή την ερμηνεία των ευρωπαϊκών κανόνων περί ανταγωνισμού. Επίσης δύναται να επιλαμβάνεται εφέσεις που υποβάλλονται ενώπιον του, αναφορικά με πρόστιμα που επιβάλλει η Επιτροπή για παράβαση των κανόνων αυτών⁷⁸.

⁷⁸ Ν.Μουσης, Ευρωπαϊκή Ένωση, 14^η Έκδοση, Εκδόσεις Παπαζηση, Αθήνα 2013, σελ.56.

Κεφάλαιο 4: Ευρωπαϊκή Επιτροπή

4.1 Σύσταση Ευρωπαϊκής Επιτροπής

Από την ίδρυση της Ευρωπαϊκής Ένωσης μέχρι και το 2004 η Ευρωπαϊκή Επιτροπή αποτελείται από 20 μέλη όπως προέβλεπε το άρθρο 213 της Συνθήκης ίδρύσεως της Ευρωπαϊκής Κοινότητας (ΣΕΚ). Συγκεκριμένα το άρθρο 213 όριζε ότι η Επιτροπή έπρεπε να περιλαμβάνει τουλάχιστον έναν υπήκοο από κάθε κράτος μέλος, χωρίς ο αριθμός των μελών των εχόντων την αυτή ιθαγένεια να είναι μεγαλύτερος των δύο. Έτσι η επιτροπή των 15 κρατών μελών αποτελείται από είκοσι μέλη, δηλαδή δέκα κράτη μέλη εκπροσωπούσαν με έναν υπήκοό τους, ενώ τα πέντε μεγάλα κράτη μέλη (Γερμανία, Ιταλία, Γαλλία, Ηνωμένο Βασίλειο και Ισπανία) εκπροσωπούσαν με δύο υπηκόους τους ⁷⁹.

Το πρωτόκολλο για τη διεύρυνση της Ευρωπαϊκής Ένωσης, το οποίο υιοθετήθηκε με την Συνθήκη της Νίκαιας που υπογράφηκε το Φεβρουάριο το 2001 και τέθηκε σε ισχύ την 1^η Φεβρουαρίου 2003, μεταξύ άλλων αναθεώρησε και το μέγεθος και την σύσταση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής. Το άρθρο 4 του πρωτοκόλλου όριζε ότι, από 1η Ιανουαρίου 2005, η Επιτροπή θα περιλάμβανε έναν μόνο υπήκοο από κάθε κράτος μέλος. Επιπλέον το πρωτόκολλο προέβλεπε ότι όταν η Ένωση θα περιλαμβάνει 27 κράτη μέλη, ο αριθμός των μελών της Επιτροπής θα είναι κατώτερος από τον αριθμό των κρατών μελών ο οποίος θα ορίζεται ομόφωνα από το Συμβούλιο. Τα μέλη της Επιτροπής θα επιλέγονται βάσει μιας εκ περιτροπής εναλλαγής σε ισότιμη βάση, οι λεπτομέρειες της οποίας θα αποφασίζονταν ομόφωνα από το Συμβούλιο βάσει των αρχών της απόλυτης ισοτιμίας όσον αφορά τον καθορισμό της σειράς διέλευσης των υπηκόων τους από την Επιτροπή και του χρόνου παρουσίας τους σε αυτήν και της συγκρότησης κάθε διαδοχικού σώματος κατά τρόπο ώστε να αντικατοπτρίζει με ικανοποιητικό τρόπο το δημογραφικό και γεωγραφικό φάσμα του συνόλου των κρατών μελών της Ένωσης. ⁸⁰

⁷⁹ http://europa.eu/legislation_summaries/institutional_affairs/treaties/nice_treaty/nice_treaty_commission_el.htm

⁸⁰ Στεφάνου, Κ. Α. (2008). Το θεσμικό σύστημα της Ευρωπαϊκής Ένωσης, στο Μαραβέγιας, Γ. & Τσινιτσιζέλης, Μ., (επιμ.) *Νέα Ευρωπαϊκή Ένωση- Οργάνωση και πολιτικές 50 χρόνια*. Εκδόσεις Θεμέλιο.

Στις 13 Δεκεμβρίου 2007 υπογράφηκε η νέα Συνθήκη της Λισαβόνας η οποία διατήρησε όλα τα στοιχεία της συνταγματικής Συνθήκης και ως εκ τούτου σύμφωνα με το άρθρο 17 της Συνθήκης για της Ευρωπαϊκή Ένωση (ΣΕΕ) η Επιτροπή που διορίζεται μεταξύ της ημερομηνίας έναρξης ισχύος της Συνθήκης της Λισσαβόνας και της 31ης Οκτωβρίου 2014 θα απαρτίζεται από έναν υπήκοο από κάθε κράτος μέλος, συμπεριλαμβανομένου του προέδρου της και του ύπατου εκπροσώπου της Ένωσης για θέματα εξωτερικής πολιτικής και πολιτικής ασφαλείας, ο οποίος είναι ένας εκ των αντιπροέδρων της. Από 1ης Νοεμβρίου 2014, η Επιτροπή θα απαρτίζεται από αριθμό μελών ο οποίος, συμπεριλαμβανομένου του προέδρου της και του ύπατου εκπροσώπου της Ένωσης για θέματα εξωτερικής πολιτικής και πολιτικής ασφαλείας, αντιστοιχεί στα δύο τρίτα του αριθμού των κρατών μελών, εκτός εάν το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο αποφασίσει ομόφωνα να αλλάξει τον εν λόγω αριθμό. Στις 22 Μαΐου 2013 μετά από απαίτηση του Ιρλανδικού λαού το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο με απόφαση του ημερομηνίας αποφάσισε επίσημα [Απόφαση 2013/272 και απόφαση 2014/749] όπως η Ευρωπαϊκή Επιτροπή αποτελείται από ένα μέλος από κάθε κράτος της Ευρωπαϊκής Ένωσης.⁸¹

Σήμερα η Ευρωπαϊκή Επιτροπή αποτελείται από 28 μέλη τα οποία προτείνονται από την κυβέρνηση της χώρας τους και ορίζονται από το Συμβούλιο για περίοδο πέντε ετών. Η σχετική απόφαση του Συμβουλίου λαμβάνεται με ειδική πλειοψηφία και σε συμφωνία με τον ορισθέντα πρόεδρο. Τα 28 μέλη της επιτροπής δεν επιτρέπεται να ασκούν οποιοδήποτε άλλο επάγγελμα κατά την διάρκεια της θητείας τους. Κατά την εκτέλεση των καθηκόντων τους δεν δύναται να ζητήσουν ή να δεχτούν οποιαδήποτε υπόδειξη από κράτη μέλη και όλα τα κράτη πρέπει να δείχνουν τον απαιτούμενο σεβασμό στην αρχή αυτή μη επηρεάζοντας τα μέλη της Επιτροπής.⁸²

4.2 Εκλογή του προέδρου και των μελών της Ευρωπαϊκής Επιτροπής

Ο Πρόεδρος της Ευρωπαϊκής Επιτροπής α) προτείνεται από το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο, β) εκλέγεται από το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και γ) διορίζεται μαζί με τα υπόλοιπα μέλη της Επιτροπής από το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο. Σύμφωνα με το άρθρο 17 της ΣΕΕ το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο αφού λάβει υπόψη τις εκλογές για το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και αφού προβεί

⁸¹ Μούση Ν. (2005). *Ευρωπαϊκή Ένωση*. Αθήνα: Εκδόσεις Παπαζήσης.

⁸² Βλ. Μούση Ν ό.π. 2005 σελ. 44

στις κατάλληλες διαβουλεύσεις, αποφασίζοντας με ειδική πλειοψηφία, προτείνει στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο έναν υποψήφιο για το αξίωμα του προέδρου της Επιτροπής. Ο υποψήφιος εκλέγεται από το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο με την πλειοψηφία των μελών που το απαρτίζουν. Εάν ο υποψήφιος δεν συγκεντρώσει την πλειοψηφία, το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο, αποφασίζοντας με ειδική πλειοψηφία, προτείνει εντός μηνος νέον υποψήφιο, ο οποίος εκλέγεται από το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, με την ίδια διαδικασία. Ο εκλεγμένος από το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο πρόεδρος της Επιτροπής διαβουλεύεται με το Συμβούλιο και συναποφασίζουν την επιλογή των υπόλοιπων Επιτρόπων οι οποίοι υποψήφιοι επίτροποι προτείνονται στην πράξη από τις Κυβερνήσεις των κρατών μελών. Ακολούθως το σώμα της Επιτροπής την ψήφο εκλογής-έγκρισης από το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και τελικώς η νέα Ευρωπαϊκή Επιτροπή διορίζεται από το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο.⁸³

4.3 Αρμοδιότητες του Προέδρου της Ευρωπαϊκής Επιτροπής

Ο Πρόεδρος της Ευρωπαϊκής Επιτροπής μαζί με τον εκάστοτε Προεδρεύοντα Αρχηγό Κράτους του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου αποτελεί τον βασικότερο θεσμικό παράγοντα της πολιτικής της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Ο θεσμικός ρόλος του Προέδρου της Επιτροπής ενισχύθηκε σταδιακά με τις Συνθήκες του Άμστερνταμ και της Νίκαιας του οποίου οι βασικές αρμοδιότητες διατηρήθηκαν και με την Συνθήκη της Λισαβόνας. Σύμφωνα με την συνθήκη της Λισαβόνας ο Πρόεδρος της Επιτροπής διατηρεί την κρισιμότητα θέση του ως επικεφαλής του πολιτικού οργάνου της Ευρωπαϊκής Ένωσης που έχει το μονοπώλιο της νομοθετικής πρωτοβουλίας ενώ έχει γενικό σχεδιαστικό και συντονιστικό ρόλο στις εργασίες της Επιτροπής. Συγκεκριμένα ο Πρόεδρος της Επιτροπής καθορίζει τους προσανατολισμούς στο πλαίσιο των οποίων η Επιτροπή ασκεί τα καθήκοντα της, αποφασίζει σχετικά με την εσωτερική οργάνωση της Επιτροπής προκειμένου να διασφαλίζονται η συνοχή, η αποτελεσματικότητα και η συλλογικότητα της δράσης της και διορίζει αντιπροέδρους, πλήν του ύπατου εκπρόσωπου της Ένωσης για θέματα εξωτερικής πολιτικής και πολιτικής ασφάλειας, μεταξύ των μελών της Επιτροπής. Οι αρμοδιότητες της Επιτροπής διαθρώνονται και κατανέμονται μεταξύ των μελών της από τον Πρόεδρο της Επιτροπής ο οποίος έχει τη δυνατότητα να προβαίνει σε ανακατανομή τους κατά την διάρκεια της θητείας τους.

⁸³ Τζέμος, Β. (2009). *Οι πολιτικοί Θεσμοί της Ευρωπαϊκής Ένωσης: Συνθήκη της Λισαβόνας*.

Επιπρόσθετα ο Πρόεδρος της Επιτροπής σύμφωνα με το άρθρο 17 παράγραφο 6 της Συνθήκης μπορεί σε περίπτωση αποφυγής πολιτικών κρίσεων να εξαναγκάσει σε παράλιψη ένα μέλος της Επιτροπής ή ακόμα και τον Ύπατο Εκπρόσωπο.⁸⁴

4.4 Αρμοδιότητες Επιτροπής

Σύμφωνα με το άρθρο 17, παράγραφος 1 και 2 της Συνθήκης για την Ευρωπαϊκή Ένωση, η Επιτροπή προάγει το κοινό συμφέρον της Ένωσης και αναλαμβάνει τις κατάλληλες πρωτοβουλίες για τον σκοπό αυτόν. Μεριμνά για την εφαρμογή των Συνθηκών καθώς και των μέτρων που θεσπίζονται βάσει αυτών από τα θεσμικά όργανα. Επιβλέπει την εφαρμογή του δικαίου της Ένωσης υπό τον έλεγχο του Δικαστηρίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Εκτελεί τον προϋπολογισμό και διαχειρίζεται τα προγράμματα. Ασκεί συντονιστικά, εκτελεστικά και διαχειριστικά καθήκοντα σύμφωνα με τους όρους που προβλέπουν οι Συνθήκες. Εξασφαλίζει την εξωτερική εκπροσώπηση της Ένωσης, πλην της κοινής εξωτερικής πολιτικής και πολιτικής ασφαλείας και άλλων περιπτώσεων που προβλέπονται στις Συνθήκες. Αναλαμβάνει πρωτοβουλίες για τον ετήσιο και πολυετή προγραμματισμό της Ένωσης με στόχο την επίτευξη διοργανικών συμφωνιών. Εκτός των περιπτώσεων για τις οποίες οι Συνθήκες ορίζουν άλλως, νομοθετική πράξη της Ένωσης μπορεί να εκδίδεται μόνο βάσει προτάσεως της Επιτροπής. Οι λοιπές πράξεις εκδίδονται βάσει προτάσεως της Επιτροπής, εφόσον αυτό προβλέπεται στις Συνθήκες.⁸⁵

4.5 Υποβολή νομοθετικών προτάσεων

Η Επιτροπή έχει το δικαίωμα της πρωτοβουλίας, δηλαδή μπορεί να προτείνει νέους νόμους για να προστατεύσει τα συμφέροντα της ΕΕ και των πολιτών της. Αυτό το πράττει μόνον για θέματα που δεν είναι δυνατόν να αντιμετωπισθούν αποτελεσματικά σε εθνικό, περιφερειακό ή τοπικό επίπεδο σύμφωνα με την αρχή της επικουρικότητας. Προτού προτείνει έναν νέο νόμο, η Ευρωπαϊκή Επιτροπή εξετάζει την ισχύουσα νομοθεσία και πραγματοποιεί εκτίμηση επιπτώσεων, για να αξιολογήσει τον πιθανό οικονομικό, κοινωνικό και περιβαλλοντικό

⁸⁴ Βλ. Τζέμος, Β ό.π. 2009 σελ.102-103

⁸⁵ Κανελλόπουλος, Π. Ι. (2010). *Το Δίκαιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης* (5^η Έκδοση). Αθήνα: Εκδόσεις Σάκκουλα.

αντίκτυπο που θα είχε μια νέα νομοθετική πρωτοβουλία. Λαμβάνει επίσης υπόψη τις νέες συνθήκες που έχουν διαμορφωθεί στην Ευρώπη καθώς και τα τρέχοντα ζητήματα.

Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή οφείλει επίσης να διενεργεί διαβουλεύσεις με τα ενδιαφερόμενα μέρη και άλλα θεσμικά όργανα, ενώ ζητά επίσης τη γνώμη των εθνικών κοινοβουλίων και των κυβερνήσεων των κρατών μελών. Οι υπηρεσίες της Επιτροπής καταρτίζουν μια νομοθετική πρόταση. Εάν με την πρόταση αυτή συμφωνούν τουλάχιστον οι 14 από τους 28 Επιτρόπους, η πρόταση υποβάλλεται στο Συμβούλιο και το Κοινοβούλιο. Αφού συζητήσουν και ενδεχομένως τροποποιήσουν την πρόταση, τα δύο αυτά όργανα αποφασίζουν εάν θα την εγκρίνουν ώστε να γίνει νόμος.⁸⁶

4.5.1 Διαχείριση και υλοποίηση των πολιτικών και του προϋπολογισμού της Ένωσης.

Η Επιτροπή, είναι υπεύθυνη για την διαχείριση και εκτέλεση του προϋπολογισμού της Ευρωπαϊκής ένωσης και των πολιτικών και προγραμμάτων που εγκρίνονται από το Συμβούλιο και το Κοινοβούλιο. Έχει επίσης ελεγκτικό ρόλο σχετικά με τις δαπάνες των κονδυλίων της ΕΕ από οργανισμούς και αρχές της ΕΕ. Η Επιτροπή εκτελεί τον προϋπολογισμό κάτω από το άγρυπνο βλέμμα του Ελεγκτικού Συνεδρίου. Το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο χορηγεί στην Επιτροπή απαλλαγή όσον αφορά την εκτέλεση του προϋπολογισμού μόνον εφόσον η ετήσια έκθεση του Ελεγκτικού Συνεδρίου είναι θετική. Η Επιτροπή διαχειρίζεται τέλος τα κονδύλια για τις πολιτικές της ΕΕ (π.χ. για τη γεωργία και την αγροτική ανάπτυξη) καθώς και προγράμματα όπως το Erasmus (ανταλλαγές φοιτητών).⁸⁷

4.5.2 Εφαρμογή του δικαίου της ΕΕ

Η Επιτροπή είναι ο φύλακας των Συνθηκών και του «κοινοτικού κεκτημένου», δηλαδή της ισχύουσας νομοθεσίας της ΕΕ. Μια από τις ουσιώδεις αποστολές της είναι να επαγρυπνεί για τον σεβασμό από τα κράτη μέλη των υποχρεώσεων τους για τη σωστή εφαρμογή από αυτά των διατάξεων των Συνθηκών και του απορρέοντος από αυτές δικαίου. Για αυτό τον σκοπό έχει την εξουσία έρευνας την οποία ασκεί είτε με δική της πρωτοβουλία, είτε κατ' αίτηση ενός

⁸⁶ http://ec.europa.eu/atwork/planning-and-preparing/index_el.htm

⁸⁷ Μούση Ν. (2005). *Ευρωπαϊκή Ένωση*. Αθήνα: Εκδόσεις Παπαζήσης.

κράτους μέλους, είτε μετά από καταγγελία ιδιώτη. Εάν, μετά την έρευνά της, η Επιτροπή εκτιμήσει ότι υπάρχει παράβαση του ευρωπαϊκού δικαίου, καλεί το ενεχόμενο κράτος μέλος να της υποβάλει τις παρατηρήσεις του σε τακτή προθεσμία. Εάν το κράτος μέλος δεν συμμορφωθεί με τις ευρωπαϊκές διατάξεις ή εάν οι εξηγήσεις του δεν πείσουν την Επιτροπή, αυτή του επιδίδει μια αιτιολογημένη γνώμη με την οποία το καλεί να συμμορφωθεί μέσα σε μιαν ορισμένη προθεσμία. Εάν δεν το κάνει, η Επιτροπή υποβάλλει την υπόθεση στο Ευρωπαϊκό Δικαστήριο, το οποίο συνήθως τάσσεται με το μέρος της Επιτροπής για να υποχρεώσει το δύστροπο κράτος μέλος να επανέλθει στην ευρωπαϊκή τάξη.⁸⁸

4.5.3 Εκπροσώπηση της ΕΕ στη διεθνή σκηνή

Ο Ύπατος Εκπρόσωπος για θέματα εξωτερικής πολιτικής και πολιτικής ασφαλείας είναι αντιπρόεδρος της Επιτροπής και έχει την ευθύνη για τις εξωτερικές υποθέσεις. Όσον αφορά τις εξωτερικές υποθέσεις και την πολιτική ασφάλειας, ο Ύπατος Εκπρόσωπος συνεργάζεται με το Συμβούλιο. Εντούτοις, σε άλλους τομείς της εξωτερικής δράσης η Επιτροπή διαδραματίζει πρωταγωνιστικό ρόλο ιδίως στους τομείς της εμπορικής πολιτικής και της ανθρωπιστικής βοήθειας. Σε αυτούς τους τομείς, η Ευρωπαϊκή Επιτροπή ενεργεί ως σημαντικός εκπρόσωπος της Ευρωπαϊκής Ένωσης στη διεθνή σκηνή. Επιτρέπει στα 28 κράτη μέλη να μιλούν «με μια φωνή» σε διεθνή βήματα, όπως ο Παγκόσμιος Οργανισμός Εμπορίου.

89

⁸⁸ Μούση, Ν. (2013). *Ευρωπαϊκή Ένωση: Δίκαιο, Οικονομία, Πολιτική*. Αθήνα: Εκδόσεις Παπαζήση.

⁸⁹ Ευρωπαϊκή Ένωση (2013). *Πως λειτουργεί η Ευρωπαϊκή Ένωση: Ο οδηγός σας στα θεσμικά όργανα της ΕΕ*.

4.6 Πώς λειτουργεί η Επιτροπή

Οι επίτροποι συνεδριάζουν μια φορά την εβδομάδα, συνήθως Τετάρτη, στις Βρυξέλλες. Όταν η ολομέλεια του Κοινοβουλίου συνεδριάζει στο Στρασβούργο, οι επίτροποι συνήθως συνεδριάζουν κι αυτοί εκεί. Η ημερήσια διάταξη κάθε συνεδρίασης συντάσσεται με βάση το πρόγραμμα εργασίας της Επιτροπής. Όλα τα θέματα της ημερήσιας διάταξης παρουσιάζονται από τον επίτροπο που είναι αρμόδιος για τον αντίστοιχο τομέα πολιτικής και στη συνέχεια το σώμα των επιτρόπων λαμβάνει συλλογική απόφαση. Οι συνεδριάσεις και οι συζητήσεις δεν είναι δημόσιες, αλλά οι ημερήσιες διατάξεις καθώς και τα πρακτικά είναι διαθέσιμα στο κοινό. Η Επιτροπή συνεδριάζει επίσης όταν πρέπει να αντιμετωπίσει έκτακτες καταστάσεις καθώς και όταν συζητώνται σημαντικά θέματα στο Συμβούλιο των Υπουργών. Η Επιτροπή απασχολεί 23.000 υπαλλήλους σε διάφορα τμήματα, γνωστά ως γενικές διευθύνσεις (ΓΔ) ή υπηρεσίες. Κάθε ένα από τα τμήματα αυτά είναι αρμόδιο για έναν συγκεκριμένο τομέα πολιτικής. Σε κάθε ΓΔ προΐσταται ένας γενικός διευθυντής ο οποίος αναφέρεται απευθείας στον πρόεδρο της Επιτροπής. Οι ΓΔ καταρτίζουν νομοσχέδια, αλλά οι προτάσεις τους επισημοποιούνται μόνον αφού τις εγκρίνει το σώμα των επιτρόπων κατά τις εβδομαδιαίες συνεδριάσεις του.⁹⁰

4.7 Η νέα Ευρωπαϊκή Επιτροπή

Από 1η Νοεμβρίου 2014 ανέλαβε επίσημα τα καθήκοντα της η νέα Ευρωπαϊκή, η θητεία της οποίας θα ολοκληρωθεί στις 31 Οκτωβρίου 2019. Ο Ζιαν Κλοντ Γιούνκερ είναι ο νέος Πρόεδρος της Επιτροπής, ο οποίος διετέλεσε επί 19 σχεδόν χρόνια πρωθυπουργός στο Μέγα Δουκάτο του Λουξεμβούργου και 8 χρόνια Πρόεδρος του Γιούρογκρουπ. Ο νέος Πρόεδρος της Επιτροπής, ο οποίος χαίρει της στήριξης του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου και μεγάλης πλειοψηφίας του Ευρωπαϊκού κοινοβουλίου, καλείται να διαμορφώσει συναινέσεις για το μέλλον της Ευρωπαϊκής Ένωσης και να βρει λύσεις στα διάφορα φλέγοντα ευρωπαϊκά προβλήματα. Ο Πρόεδρος Γιούνκερ εξάγγειλε ιδιαίτερα φιλόδοξη πολιτική ατζέντα, την οποία οι 28 νέοι Επίτροποι θα κληθούν να υλοποιήσουν. Ανάμεσα στους Επίτροπους

⁹⁰ http://ec.europa.eu/atwork/planning-and-preparing/index_el.htm

βρίσκονται ο Χρίστος Στυλιανίδης από πλευράς Κύπρου καθώς και ο Δημήτρης Αβραμόπουλος από πλευράς Ελλάδας. Αρνητικό στοιχείο για τον νέο Πρόεδρο αποτελούν οι πρόσφατες αποκαλύψεις για τον ρόλο της χώρας του Προέδρου σε υποθέσεις διεθνούς φοροδιαφυγής επί πρωθυπουργίας του ιδίου του κ. Γιούνκερ.⁹¹

⁹¹ Παυλίδης, Γ. (2014, 19 Νοεμβρίου). Η Νέα Ευρωπαϊκή επιτροπή: Οι προτεραιότητες για την επόμενη 5ετία. *Εφημερίδα Σημερινή*.

Κεφάλαιο 5 : Συμβούλιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

5.1 Ιστορία και Ρόλος του Συμβουλίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

Το Συμβούλιο της ΕΕ είναι το δεύτερο στη τάξη θεσμικό όργανο της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Έχει τις καταβολές του στη Συνθήκη των Παρισίων του 1952 με την οποία ιδρύθηκε η Ευρωπαϊκή Κοινότητα Άνθρακα και Χάλυβα (ΕΚΑΧ). Εκείνη την εποχή, το Συμβούλιο απαρτιζόταν από έξι μόνο χώρες, τις Γερμανία, Γαλλία, Ιταλία, Βέλγιο, Κάτω Χώρες και Λουξεμβούργο). Το Συμβούλιο αυτό χρίεται ως τέτοιο μετά τη Συνθήκη του Μάαστριχτ με προφανή στόχο να τονίσει τον πολιτικό του ρόλο σε ολόκληρο το θεσμικό κτίσμα της Ένωσης. Το Συμβούλιο της ΕΕ, ή Συμβούλιο των Υπουργών ή και Συμβούλιο, όπως είναι περισσότερο γνωστό, είναι υπεύθυνο από κοινού με το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο για τη θέσπιση της ευρωπαϊκής νομοθεσίας, την έγκριση του προϋπολογισμού της Ένωσης, το συντονισμό της γενικής οικονομικής πολιτικής των κρατών – μελών καθώς και τον καθορισμό και την υλοποίηση της Κοινής Εξωτερικής Πολιτικής και Πολιτικής Ασφαλείας της ΕΕ. Με τη σημερινή του μορφή το Συμβούλιο μαζί με το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, αποτελεί το θεσμικό όργανο που εγκρίνει τη νομοθεσία της ΕΕ μέσω κανονισμών και οδηγιών και υποβάλλει αποφάσεις και μη δεσμευτικές συστάσεις. Στους τομείς των αρμοδιοτήτων του, λαμβάνει τις αποφάσεις του με απλή πλειοψηφία, ειδική πλειοψηφία ή ομοφωνία, ανάλογα με τη νομική βάση των πράξεων που χρειάζονται την έγκρισή του. Είναι ένα κλασικό όργανο διακρατικού ή και διακυβερνητικού χαρακτήρα και αντιπροσωπεύει στους κόλπους της Ένωσης τα μέλη των κυβερνήσεων των κρατών μελών της. Ο ρόλος του Συμβουλίου είναι πρωτίστως συνδεδεμένος με τη νομοπαραγωγική διαδικασία στο κοινοτικό σύστημα την οποία μοιράζεται κατά πρωτότυπο τρόπο με την με την Ευρωπαϊκή Επιτροπή.⁹²

5.2 Σύνθεση και Έδρα του Συμβουλίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

Έδρα του Συμβουλίου είναι οι Βρυξέλλες, εκτός από τους μήνες Απρίλιο, Ιούνιο και Οκτώβριο, κατά τους οποίους οι συνεδριάσεις του διεξάγονται στο Λουξεμβούργο. Οι επίσημες γλώσσες στις οποίες πραγματοποιούνται οι εργασίες του είναι τα αγγλικά, τα γαλλικά και τα γερμανικά. Συμμετέχουν σε αυτό υπουργοί από κάθε κράτος μέλος και συχνά αναφέρεται για αυτό το λόγο ως Συμβούλιο των Υπουργών. Το Συμβούλιο απαρτίζεται από έναν αντιπρόσωπο κάθε κράτους μέλους σε υπουργικό επίπεδο, ο οποίος είναι

⁹²europa.eu

εξουσιοδοτημένος να δεσμεύει την κυβέρνηση του κράτους μέλους που αντιπροσωπεύει.⁹³ Αποτελεί μαζί με το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο το κύριο όργανο λήψης αποφάσεων στην Ευρωπαϊκή Ένωση. Ασκεί νομοθετική και δημοσιονομική εξουσία σε συνεργασία με το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και συντονίζει και χαράζει τις γενικές πολιτικές των κρατών μελών.

Με εξαίρεση το Συμβούλιο Εξωτερικών Υποθέσεων, πρόεδρος του Συμβουλίου είναι ο αντιπρόσωπος του κράτους μέλους που ασκεί την προεδρία της Ένωσης. Η προεδρία μεταβιβάζεται ανά εξάμηνο με ομοφωνία.⁹⁴ Η προεδρία όλων των συνθέσεων του Συμβουλίου εξασφαλίζεται από προκαθορισμένες ομάδες τριών κρατών μελών για διάστημα 18 μηνών και κάθε μέλος της ομάδας ασκεί την Προεδρία για περίοδο έξι μηνών. Η ομάδα των τριών αυτών κρατών μελών ή άλλως πως "Τρίο Προεδρίας" απέκτησε νομική ισχύ με την εφαρμογή της Συνθήκης της Λισσαβόνας.⁹⁵

5.3 Αρμοδιότητες του Συμβουλίου.

Οι προπαρασκευαστικές εργασίες για τις Συνόδους πραγματοποιούνται από την Επιτροπή Μονίμων Αντιπροσώπων που αποτελείται από τους Μόνιμους Αντιπροσώπους των κρατών μελών της ΕΕ. Το Συμβούλιο ασχολείται με διάφορα θέματα που αντιμετωπίζει η Ένωση, όπως η εξωτερική πολιτική, τα οικονομικά θέματα, θέματα εκπαίδευσης, θέματα ασφάλειας όπως η καταπολέμηση της τρομοκρατίας και του λαθρεμπορίου ναρκωτικών.⁹⁶

Το Συμβούλιο έχει τις ακόλουθες αρμοδιότητες:

- Θεσπίζει Ευρωπαϊκή Νομοθεσία, σε πολλούς τομείς μαζί με το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο.
- Εγκρίνει τον προϋπολογισμό της Ένωσης μαζί με το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο.
- Συντονίζει τη γενικά οικονομική πολιτική των κρατών μελών και
- Έχει γνωμοδοτική αρμοδιότητα.

Στην ουσία διασφαλίζει τον συντονισμό της γενικής οικονομικής πολιτικής των κρατών μελών, έχει την εξουσία λήψεως αποφάσεων, αναθέτει στην Επιτροπή, με τις πράξεις που

⁹³Συνθήκη της Ευρωπαϊκής Ένωσης, Άρθρο 16, Παρ. 2.

⁹⁴Ibid. Άρθρο 16, Παρ. 9.

⁹⁵moi.gov.cy

⁹⁶Μουσης Ν. Ευρωπαϊκή Ένωση, δίκαιο, οικονομία, πολιτική, Εκδόσεις Παπαζήση, 2011, Σελ 73.

εκδίδει, αρμοδιότητες εκτέλεσης των κανόνων που θεσπίζει. Περαιτέρω αποφασίζει για όλες τις νομοθετικές πράξεις του παράγωγου κοινοτικού δικαίου, αποφασίζει για τη σύναψη διεθνών συνθηκών, συμμετέχει στη διαδικασία τροποποίησης των ιδρυτικών συνθηκών και συνθέτει μαζί με το Κοινοβούλιο την κοινοτική αρχή από την οποία ψηφίζεται ο προϋπολογισμός της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

Οι αρμοδιότητες του Συμβουλίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης είναι οι ακόλουθες:

- Θεσπίζει Ευρωπαϊκή νομοθεσία, σε πολλούς τομείς μαζί με το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο.
- Εγκρίνει τον προϋπολογισμό της Ένωσης μαζί με το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο.
- Συντονίζει τη γενική οικονομική πολιτική των κρατών-μελών.
- Αναπτύσσει την κοινή εξωτερική πολιτική και πολιτική ασφάλειας της Ένωσης βάσει κατευθυντήριων γραμμών τις οποίες καθορίζει το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο.
- Συνομολογεί διεθνείς συμφωνίες μεταξύ της Ένωσης και ενός ή περισσότερων κρατών ή διεθνών οργανισμών.
- Συντονίζει τη συνεργασία μεταξύ των εθνικών δικαστικών και αστυνομικών αρχών σε ποινικές υποθέσεις.

Οι περισσότερες από τις αρμοδιότητες αυτές αφορούν τον "κοινοτικό τομέα" δηλαδή τομείς δραστηριότητας όπου τα κράτη μέλη έχουν αποφασίσει να ασκήσουν την κυριαρχία τους από κοινού και να εκχωρήσουν εξουσίες λήψης αποφάσεων στα ευρωπαϊκά θεσμικά όργανα. Ο τομέας αυτός αποτελεί τον "πρώτο πυλώνα" της Ευρωπαϊκής Ένωσης.⁹⁷

5.4 Λειτουργία του Συμβουλίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

5.4.1 Νομοθεσία

Ο κύριος όγκος του έργου του Συμβουλίου έγκειται στη θέσπιση νομοθεσίας σε τομείς στους οποίους οι χώρες της ΕΕ έχουν συνενώσει την εθνική κυριαρχία τους. Η συνηθέστερη νομοθετική διαδικασία είναι η «συναπόφαση», στο πλαίσιο της οποίας η ευρωπαϊκή νομοθεσία εκδίδεται από το Συμβούλιο και το Κοινοβούλιο από κοινού ύστερα από πρόταση της Επιτροπής. Σε ορισμένους τομείς, το Συμβούλιο έχει την τελευταία λέξη, αλλά μπορεί να ενεργήσει μόνο ύστερα από πρόταση της Επιτροπής και αφού λάβει υπόψη τις θέσεις της Επιτροπής και του Συμβουλίου.

⁹⁷Θεμελιώδεις έννοιες & διαστάσεις της διεθνούς & ευρωπαϊκής έννομης τάξης, 2005, Σελ. 622-623..

5.4.2 Συντονισμός των πολιτικών των κρατών μελών.

Οι χώρες της ΕΕ έχουν αποφασίσει να εφαρμόζουν μια γενική οικονομική πολιτική που να βασίζεται στον στενό συντονισμό των εθνικών οικονομικών πολιτικών τους. Ο συντονισμός αυτός εξασφαλίζεται από τους υπουργούς οικονομίας και οικονομικών που συνιστούν το Συμβούλιο Οικονομικών και Δημοσιονομικών Υποθέσεων («Ecofin»). Επίσης θέλουν να δημιουργήσουν περισσότερες θέσεις απασχόλησης και να βελτιώσουν τα συστήματα εκπαίδευσης και υγείας καθώς και τα συστήματα κοινωνικής προστασίας. Μολονότι κάθε χώρα της ΕΕ παραμένει υπεύθυνη για τη δική της πολιτική σ' αυτούς τους τομείς, οι χώρες μπορούν να συμφωνήσουν μεταξύ τους για κοινούς στόχους και να αποκομίσουν οφέλη από τις εμπειρίες των υπολοίπων. Η διαδικασία αυτή καλείται «ανοικτή μέθοδος συντονισμού» και πραγματοποιείται στο πλαίσιο του Συμβουλίου.

5.4.3 Σύναψη διεθνών συμφωνιών.

Κάθε χρόνο, το Συμβούλιο «συνάπτει» ορισμένες συμφωνίες μεταξύ της Ευρωπαϊκής Ένωσης και τρίτων χωρών ή διεθνών οργανισμών. Οι συμφωνίες αυτές μπορούν να καλύπτουν τομείς ευρείας κλίμακας, όπως το εμπόριο, η συνεργασία και η ανάπτυξη, ή να αφορούν ειδικούς κλάδους, όπως η κλωστοϋφαντουργία, η αλιεία, η επιστήμη και η τεχνολογία, οι μεταφορές κ.λπ. Επιπλέον, το Συμβούλιο συνάπτει συμβάσεις μεταξύ των κρατών μελών της Ένωσης σε τομείς όπως η φορολογία, το εταιρικό δίκαιο ή η προξενική προστασία. Οι συμβάσεις μπορεί επίσης να αφορούν τη συνεργασία στον τομέα της ελευθερίας, της ασφάλειας και της δικαιοσύνης.

5.4.4 Έγκριση του προϋπολογισμού της Ένωσης.

Ο ετήσιος προϋπολογισμός της Ένωσης εγκρίνεται από κοινού από το Συμβούλιο και το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο.

5.4.5 Κοινή εξωτερική οικονομική και πολιτική ασφάλειας.

Οι χώρες της ΕΕ συνεργάζονται για τον προσδιορισμό μιας κοινής εξωτερικής πολιτικής και πολιτικής ασφάλειας. Ωστόσο, η εξωτερική πολιτική, η ασφάλεια και η άμυνα είναι ζητήματα τα οποία παραμένουν υπό τον ανεξάρτητο έλεγχο των κρατών μελών. Ωστόσο, οι χώρες της ΕΕ έχουν αναγνωρίσει τα πλεονεκτήματα της συνεργασίας σε αυτούς τους τομείς και το κύριο φόρουμ γι' αυτή τη «διακυβερνητική συνεργασία» είναι το Συμβούλιο. Η συνεργασία αυτή

δεν καλύπτει μόνο ζητήματα άμυνας, αλλά και αρμοδιότητες διαχείρισης κρίσεων, όπως επιχειρήσεις ανθρωπιστικής βοήθειας και διάσωσης, διατήρηση της ειρήνης και επιβολή της σε ταραγμένες περιοχές. Οι χώρες της ΕΕ προσπαθούν να κινητοποιήσουν και να συντονίσουν τις στρατιωτικές και αστυνομικές δυνάμεις τους έτσι ώστε να μπορούν να χρησιμοποιούνται σε συντονισμό με τη διπλωματική και την οικονομική δράση. Μέσω των μηχανισμών αυτών, η ΕΕ βοηθά στη διατήρηση της ειρήνης, στην οικοδόμηση της δημοκρατίας και στην τόνωση της οικονομικής προόδου.

5.4.6 Ελευθερία, ασφάλεια και δικαιοσύνη.

Οι πολίτες της ΕΕ είναι ελεύθεροι να ζουν και να εργάζονται σε οποιαδήποτε χώρα της ΕΕ επιλέξουν. Έτσι, πρέπει να έχουν ισότιμη πρόσβαση στην πολιτική δικαιοσύνη σε ολόκληρη την Ευρωπαϊκή Ένωση. Για το λόγο αυτό, τα εθνικά δικαστήρια πρέπει να συνεργάζονται, έτσι ώστε να εξασφαλίζεται, για παράδειγμα, ότι μια δικαστική απόφαση που εκδίδεται σε χώρα της Ένωσης για υπόθεση διαζυγίου ή επιμέλειας παιδιού αναγνωρίζεται σε όλες τις άλλες χώρες της ΕΕ. Η ελεύθερη κυκλοφορία εντός της ΕΕ αποτελεί με γάλο πλεονέκτημα για τους νομοταγείς πολίτες, από το οποίο όμως μπορούν επίσης να επωφελούνται οι διεθνείς εγκληματίες και τρομοκράτες. Για την αντιμετώπιση της διασυνοριακής εγκληματικότητας απαιτείται η διασυνοριακή συνεργασία μεταξύ των εθνικών δικαστηρίων, των αστυνομικών δυνάμεων, των τελωνειακών αρχών και των υπηρεσιών μετανάστευσης όλων των χωρών της ΕΕ.⁹⁸

5.4.7 Σύνθεση του Συμβουλίου.

Το συμβούλιο αποτελείται από δέκα διαφορετικές συνθέσεις οι οποίες κάθε μια προωθεί τις δικές τις πολιτικές σε κάθε είδους διοικητικά και πρακτικά ζητήματα.

5.5 Γενικές υποθέσεις.

Κατά τις συνόδους Γενικών Υποθέσεων, το Συμβούλιο ασχολείται με υποθέσεις που επηρεάζουν περισσότερες από μία πολιτικές της Ένωσης, όπως οι διαπραγματεύσεις για τη διεύρυνση της ΕΕ, η προετοιμασία των πολυετών δημοσιονομικών προοπτικών της Ένωσης ή τα θεσμικά και διοικητικά θέματα. Συντονίζει την προετοιμασία και τη συνέχεια των συνόδων του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου. Επίσης ασκεί συντονιστικό ρόλο στις εργασίες που διεξάγονται

⁹⁸Το δίκαιο των διεθνών οργανισμών, η θεσμική διάσταση, 2002, Σελ. 365-366

για διάφορους τομείς πολιτικής στις άλλες συνθέσεις του Συμβουλίου και αναλαμβάνει τη διεκπεραίωση κάθε υπόθεσης που του αναθέτει το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο.⁹⁹

5.6 Εξωτερικές υποθέσεις.

Κατά τις συνόδους Εξωτερικών Υποθέσεων, το Συμβούλιο ασχολείται με το σύνολο της εξωτερικής δράσης της Ένωσης, στην οποία συμπεριλαμβάνεται η κοινή εξωτερική πολιτική και πολιτική ασφάλειας, το εξωτερικό εμπόριο και η αναπτυξιακή συνεργασία.

5.7 Συμβούλιο ECOFIN.

Το Συμβούλιο Οικονομικών και Δημοσιονομικών Υποθέσεων αποτελεί, μαζί με το Συμβούλιο Γεωργίας και το Συμβούλιο Γενικών Υποθέσεων, μια από τις παλαιότερες συνθέσεις του Συμβουλίου. Είναι γενικά γνωστό ως Συμβούλιο Ecofin και συγκροτείται από τους Υπουργούς Εθνικής Οικονομίας και Οικονομικών των κρατών μελών καθώς και από τους Υπουργούς Προϋπολογισμού όταν εξετάζονται θέματα προϋπολογισμού. Το Συμβούλιο Ecofin συνέρχεται μια φορά το μήνα. Καλύπτει την πολιτική της ΕΕ σε διάφορους τομείς, στους οποίους περιλαμβάνονται ο συντονισμός της οικονομικής πολιτικής, η οικονομική εποπτεία, η παρακολούθηση της δημοσιονομικής πολιτικής και των δημόσιων οικονομικών των κρατών μελών, το ευρώ οι χρήματα οικονομικές αγορές και οι κινήσεις των κεφαλαίων καθώς και οι οικονομικές καθώς και οι οικονομικές σχέσεις με τις τρίτες χώρες. Καταρτίζει και εγκρίνει κάθε χρόνο, μαζί με το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, τον προϋπολογισμό της ΕΕ. Η Ομάδα του Ευρώ, που αποτελείται από τα κράτη μέλη τα οποία έχουν ως νόμισμα το ευρώ, συνέρχεται κατά κανόνα την ημέρα πριν από τη σύνοδο Ecofin και εξετάζει τα θέματα που συνδέονται με την Οικονομική και Νομισματική Ένωση (ΟΝΕ).

5.8 Δικαιοσύνη και εσωτερικές υποθέσεις.

Το Συμβούλιο «Δικαιοσύνη και εσωτερικές υποθέσεις» συνέρχεται δύο φορές το μήνα περίπου με τη συμμετοχή των υπουργών δικαιοσύνης και εσωτερικών προκειμένου να εξετάζονται οι εξελίξεις και η εφαρμογή των δράσεων συνεργασίας καθώς και οι σχετικές κοινές πολιτικές. Το Συμβούλιο ασκεί επίσης τα καθήκοντα του συννομοθέτη της ΕΕ, θεσπίζοντας εφεξής οδηγίες και κανονισμούς στο σύνολο του πεδίου της δικαιοσύνης και των

⁹⁹Μουσης Ν. Ευρωπαϊκή Ένωση, δίκαιο, οικονομία, πολιτική, 201, Σελ. 88-90.

εσωτερικών υποθέσεων. Οι σύνοδοι του Συμβουλίου προετοιμάζονται από ομάδες και επιτροπές.

5.9 Συμβούλιο απασχόλησης, Κοινωνικής πολιτικής, υγείας και καταναλωτών.

Απαρτίζεται από τους Υπουργούς Απασχόλησης, Κοινωνικής Πρόνοιας, Προστασίας των Καταναλωτών, Υγείας, και Ισότητας Ευκαιριών, συνέρχεται δεκατέσσερις περίπου φορές το χρόνο.

5.10 Συμβούλιο ανταγωνιστικότητας.

Η δημιουργία του Συμβουλίου Ανταγωνιστικότητας τον Ιούνιο του 2002, με τη συνένωση τριών παλαιότερων συνθέσεων (Εσωτερική Αγορά, Βιομηχανία και Έρευνα) προέκυψε από την εμφανή ανάγκη για μια συνεκτικότερη και καλύτερα συντονισμένη αντιμετώπιση των θεμάτων αυτών που συνδέονται με την ανταγωνιστικότητα της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Ανάλογα με τα θέματα της ημερήσιας διάταξης, το Συμβούλιο αυτό συγκροτείται από Υπουργούς Ευρωπαϊκών Υποθέσεων, Βιομηχανίας, Έρευνας, κλπ. Συνέρχεται πέντε έως και έξι φορές τον χρόνο.

5.11 Συμβούλιο Μεταφορών, Τηλεπικοινωνιών και Ενέργειας.

Από τον Ιούνιο του 2002, οι εν λόγω τρεις πολιτικές ετέθησαν υπό την ευθύνη μιας ενιαίας σύνθεσης του Συμβουλίου η οποία συνέρχεται περίπου κάθε δίμηνο. Η σύνθεση του Συμβουλίου αυτού ποικίλλει ανάλογα με τα θέματα της ημερήσιας διάταξης.

5.12 Συμβούλιο Γεωργίας και Αλιείας.

Το Συμβούλιο Γεωργίας και Αλιείας αποτελεί, μαζί με το Συμβούλιο Γενικών Υποθέσεων και Εξωτερικών Σχέσεων, μια από τις παλαιότερες συνθέσεις του Συμβουλίου. Απαρτίζεται από τους Υπουργούς Γεωργίας και Αλιείας, καθώς και από τους Επιτρόπους των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων τους αρμόδιους για τη γεωργία και την αγροτική ανάπτυξη, την αλιεία και τη ναυτιλία καθώς και την υγεία και την προστασία των καταναλωτών, συνέρχεται δε μια φορά το μήνα.

5.13 Συμβούλιο Περιβάλλοντος.

Το Συμβούλιο Περιβάλλοντος απαρτίζεται από τους Υπουργούς Περιβάλλοντος, συνέρχεται τέσσερις περίπου φορές το χρόνο και αποφασίζει με ειδική πλειοψηφία σε συναπόφαση με το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο.

5.14 Παιδεία, Νεολαία, Πολιτισμός και Αθλητισμός.

Το Συμβούλιο Παιδείας, Νέας Γενιάς και Πολιτισμού απαρτίζεται από τους Υπουργούς Παιδείας, Πολιτισμού, Νέας Γενιάς και Επικοινωνίας. Συνέρχεται τρεις-τέσσερις φορές το χρόνο και αποφασίζει κατά κανόνα με ειδική πλειοψηφία σε συναπόφαση με το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο. Ο τρόπος λειτουργίας του Συμβουλίου καθορίζεται από τον Εσωτερικό Κανονισμό του Συμβουλίου. Η Έδρα του Συμβουλίου βρίσκεται στις Βρυξέλλες.¹⁰⁰

¹⁰⁰consilium.europa.eu

Κεφάλαιο 6: Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα

Η Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα (ΕΚΤ) αποτελεί όργανο κεντρικής σημασίας για τη λειτουργία της Νομισματικής Ένωσης. Ιδρύθηκε το 1998 με πρόβλεψη της Συνθήκης του Άμστερνταμ για να διαχειρισθεί το ευρώ, το ενιαίο νόμισμα των 18 από τα 28 κράτη - μέλη της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Έδρα της η Φρανκφούρτη της Γερμανίας. Η Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα αμέσως μετά την ίδρυση της είχε στη διάθεσή της επτά μήνες για να προετοιμαστεί για τα πρωτοφανή καθήκοντα που της είχαν ανατεθεί, δηλαδή την αντικατάσταση των νομισμάτων μιας ομάδας κυρίαρχων κρατών με το ενιαίο νόμισμα, και τη χάραξη νομισματικής πολιτικής για τη ζώνη του ευρώ που μόλις είχε γεννηθεί. Θα πρέπει να σημειωθεί πως το ευρώ χρησιμοποιείται από περίπου 300 εκατομμύρια Ευρωπαίους σαν βασικό νόμισμα σε 18 χώρες - μέλη, γνωστές και σαν ευρωζώνη.

Από τότε η ΕΚΤ, ως ο καθοδηγητής της ομάδας του Ευρωσυστήματος ασκεί τη νομισματική πολιτική για τις χώρες της νομισματικής ένωσης. Πρωταρχικός της στόχος είναι η σταθερότητα των τιμών μεσοπρόθεσμα, καθώς οι σταθερές τιμές αποτελούν τη βάση διατηρήσιμης οικονομικής ανάπτυξης και ευημερίας στην Ευρώπη. Το 1998 δημιουργήθηκε επίσης το "Ευρωπαϊκό Σύστημα Κεντρικών Τραπεζών", το θεσμικό πλαίσιο που περιλαμβάνει την ΕΚΤ και τις κεντρικές τράπεζες όλων των κρατών μελών της ΕΕ.¹⁰¹

6.1 Δομή, λειτουργία και αρμοδιότητες της ΕΚΤ.

Το μοντέλο της ΕΚΤ στηρίζεται σε αυτό της γερμανικής BUNDESBANK και της επίσης γερμανικής LANDESBANKEN. Διευθύνεται από ένα συμβούλιο με επικεφαλής τον πρόεδρο. Επιπρόσθετα συμμετέχουν σε αυτό αντιπρόσωποι από όλες τις κεντρικές τράπεζες των χωρών μελών μέσω του Ευρωπαϊκού Συστήματος Κεντρικών Τραπεζών (ΕΣΚΤ). Η ΕΚΤ μοιάζει ως μια εταιρεία αφού έχει νομική προσωπικότητα, έχει καταστατικό, έχει ίδια όργανα, ίδιο κεφάλαιο, κατέχει δε ιδιαίτερη θέση εντός του θεσμικού πλαισίου της Οικονομικής και Νομισματικής Ένωσης (ΟΝΕ) της ΕΕ.¹⁰²

Στο κεφάλαιο της ΕΚΤ μεριδιούχοι είναι οι εθνικές κεντρικές τράπεζες των κρατών μελών οι οποίες συμμετέχον ανάλογα με το πληθυσμό της χώρας στο Ακαθόριστο Εθνικό προϊόν της ΕΕ. Στο πλαίσιο αυτό το μεγαλύτερο ποσοστό κατέχεται από την Κεντρική Τράπεζα της

¹⁰¹www.ecb.europa.eu/ec

¹⁰²N. Σκανδάμης, Ευρωπαϊκό Δίκαιο, 2003, Σελ 118

Γερμανίας. Ο αριθμός ως προς την συμμετοχή μιας Κεντρικής Τράπεζας στο κεφάλαιο της ΕΚΤ έχει ιδιαίτερη σημασία στις περιπτώσεις λήψης αποφάσεων από το Διοικητικό Συμβούλιο της ΕΚΤ με βάση τις σταθμισμένες ψήφους των εθνικών κεντρικών τραπεζών.

Τα Βασικά Όργανα της ΕΚΤ είναι:

- I. Το Διοικητικό Συμβούλιο.
- II. Η Εκτελεστική Επιτροπή.
- III. Το Γενικό Συμβούλιο.

6.1.1 Το Διοικητικό Συμβούλιο.

Ο Πρόεδρος μαζί με τον Αντιπρόεδρο της ΕΚΤ διορίζονται από το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο με θητεία για οκτώ χρόνια με δικαίωμα επανεκλογής. Το Διοικητικό Συμβούλιο απαρτίζεται από τους Διοικητές των Εθνικών Κεντρικών τραπεζών και από τα μέλη της Εκτελεστικής Επιτροπής. Μπορούν να μετέχουν σε αυτό ο Πρόεδρος του Συμβουλίου και ένα μέλος της Επιτροπής χωρίς όμως δικαίωμα ψήφου.

Το Διοικητικό Συμβούλιο ως το κατεξοχήν όργανο λήψης αποφάσεων της ΕΚΤ:

- Καθορίζει τις κατευθυντήριες γραμμές και λαμβάνει τις αναγκαίες αποφάσεις για την εκπλήρωση των καθηκόντων που του έχουν ανατεθεί.
- Διαμορφώνει τη νομισματική πολιτική της ΕΕ.
- Θεσπίζει τον εσωτερικό κανονισμό οργάνωσης της ΕΚΤ και των οργάνων λήψεως αποφάσεων και
- Ασκεί τις συμβουλευτικές αρμοδιότητες της ΕΚΤ.

6.1.2 Η Εκτελεστική Επιτροπή.

Είναι εξαμελής και αποτελείται από τον Πρόεδρο, τον Αντιπρόεδρο και τέσσερα μέλη τα οποία διορίζονται για θητεία οκτώ ετών χωρίς δικαίωμα ανανέωσης. Τα μέλη είναι πρόσωπα εγνωσμένου κύρους και επαγγελματικής εμπειρίας σε νομισματικά ή τραπεζικά θέματα.

Στην ουσία αποτελεί το όργανο εκτέλεσης του Διοικητικού Συμβουλίου της ΕΚΤ το οποίο:

- Θέτει σε εφαρμογή τη νομισματική πολιτική σύμφωνα με τις κατευθυντήριες γραμμές και αποφάσεις που θεσπίζονται από το Διοικητικό Συμβούλιο δίδοντας τις απαραίτητες οδηγίες στις εθνικές κεντρικές τράπεζες.
- Ασκεί τις εξουσίες που της έχει μεταβιβάσει το Διοικητικό Συμβούλιο και
- Έχει την ευθύνη για την προετοιμασία των συνεδριάσεων του Διοικητικού Συμβουλίου.

6.1.3 Το Γενικό Συμβούλιο.

Αποτελείται από τον Πρόεδρο και Αντιπρόεδρο της ΕΚΤ καθώς και τους Διοικητές των εθνικών κεντρικών τραπεζών των 28 κρατών μελών της ΕΕ.

Το Γενικό Συμβούλιο μπορεί να χαρακτηριστεί ως "μεταβατικό" όργανο. Έχει αναλάβει την εκτέλεση των καθηκόντων που στο παρελθόν ασκούσε το Ευρωπαϊκό Νομισματικό Ίδρυμα.

Περαιτέρω συμβάλλει:

- Στις συμβουλευτικές λειτουργίες της ΕΚΤ.
- Στη συλλογή στατιστικών πληροφοριών και
- Στην προετοιμασία των ετήσιων εκθέσεων της ΕΚΤ.

Καταλήγοντας η Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα είναι αρμόδια:

- Για την έκδοση κανονισμών, αποφάσεων συστάσεων και γνώμων σε θέματα νομισματικής πολιτικής της ΕΕ.
- Έχει συμβουλευτικές αρμοδιότητες για κάθε κοινοτική πράξη που εμπίπτει στο πεδίο αρμοδιότητας της.
- Ασκεί προληπτική εποπτεία χρηματοπιστωτικών οργανισμών μετά από ανάθεση του Συμβουλίου και
- Είναι αρμόδιο για την επιβολή προστίμων για σκοπούς μη συμμόρφωσης με τις υποχρεώσεις που απορρέουν από τους κανονισμούς ή τις αποφάσεις που η ίδια έχει θεσπίσει.¹⁰³

¹⁰³.sansimera.gr/

Κεφάλαιο:7 Ευρωπαϊκό Ελεγκτικό Συνέδριο

7.1 Ίδρυση και ο Ρόλος του

Το Ευρωπαϊκό Ελεγκτικό Συνέδριο(ΕΕΣ), ιδρύθηκε το 1975, με τη δεύτερη Συνθήκη προϋπολογισμού, σαν επικουρικό όργανο για τον εξωτερικό έλεγχο του γενικού προϋπολογισμού της Κοινότητας. Η Συνθήκη του Μάαστριχ (1992), το αναβάθμισε ως το πέμπτο και τελευταίο θεσμικό όργανο της Ευρωπαϊκής Κοινότητας, ενώ η Συνθήκη του Άμστερνταμ το συμπεριέλαβε μεταξύ των θεσμικών οργάνων της Ένωσης¹⁰⁴. Η Συνθήκη αυτή ενίσχυσε περαιτέρω τον ρόλο στο ΕΕΣ στο πλαίσιο της καταπολέμησης της απάτης και του έδωσε το δικαίωμα να προσφεύγει στο Δικαστήριο προκειμένου να προασπίζει τα προνόμιά του έναντι παραβιάσεων από τα άλλα θεσμικά όργανα της ΕΕ. Στην Συνθήκη της Νίκαιας που ακολούθησε το 2003 επιβεβαιώθηκε η αρχή ότι το ΕΕΣ θα συμμετέχει κάθε κράτος μέλος και τόνισε την σημασία της συνεργασίας του με τους εθνικούς φορείς ελέγχου. Όλα τα πιο πάνω καθήκοντα και εξουσίες επιβεβαιώθηκαν με την Συνθήκη της Λισαβόνας , η οποία τέθηκε σε ισχύ την 1^η Δεκεμβρίου 2009 . Παράλληλα σημαντικές για το ΕΕΣ ήταν και οι αλλαγές που επέφερε η Συνθήκη στον τρόπο διαχείρισης και ελέγχου των κονδυλίων της ΕΕ, ενισχύοντας τις δημοσιονομικές αρμοδιότητες του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και τονίζοντας την ευθύνη των κρατών μελών για την εκτέλεση του προϋπολογισμού.

Κύρια αποστολή του Ελεγκτικού Συνεδρίου της Ένωσης είναι η εξασφάλιση του ελέγχου των λογαριασμών αυτής. Ελέγχει εάν έχουν εισπραχθεί σωστά τα έσοδα της Ένωσης, εάν οι δαπάνες έχουν πραγματοποιηθεί με νόμιμο και κανονικό τρόπο, και εάν η διαχείριση των οικονομικών πόρων υπήρξε χρηστή. Ασκεί τα καθήκοντά του ανεξάρτητα από τα άλλα θεσμικά όργανα της ΕΕ και τις κυβερνήσεις. Με τον τρόπο αυτό, συμβάλλει στη βελτίωση της διαχείρισης των κονδυλίων της Ευρωπαϊκής Ένωσης προς το συμφέρον των πολιτών της. Η έδρα του Ελεγκτικού Συνεδρίου είναι στο Λουξεμβούργο.

7.2 Σύσταση –Οργάνωση

Το ΕΕΣ είναι οργανωμένο σε πέντε τμήματα, τα οποία στελεχώνουν μέλη και ελεγκτικό προσωπικό. Τα μέλη κάθε τμήματος εκλέγουν μεταξύ τους τον πρόεδρο του τμήματος, για διετή θητεία με δυνατότητα ανανέωσης. Υπάρχουν τέσσερα τμήματα αρμόδια επιφορτισμένα με τον έλεγχο των διαφόρων τομέων δαπανών και εσόδων της ΕΕ, καθώς και ένα οριζόντιο

¹⁰⁴ Π. Κανελλόπουλος ,Το Δίκαιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης , 4η Έκδοση,2003,σελ.192.

Τμήμα, γνωστό ως Τμήμα CEAD (Coordination, Evaluation, Assurance and Development), αρμόδιο για τον συντονισμό, την αξιολόγηση, τη διασφάλιση και την ανάπτυξη. Το κάθε τμήμα είναι αρμόδιο να εγκρίνει ειδικές εκθέσεις και εδικές ετήσιες εκθέσεις και να καταρτίζει τις ετήσιες εκθέσεις σχετικά με τον προϋπολογισμό της ΕΕ και τα Ευρωπαϊκά ταμεία, τα οποία υποβάλλει προς έγκριση στην ολομέλεια του Συνεδρίου¹⁰⁵.

Η ολομέλεια του ΕΕΣ (28 Μέλη) συνέρχεται περίπου δύο φορές μηνιαίως προκειμένου να συζητά και να εγκρίνει έγγραφα όπως τις κύριες ετήσιες δημοσιεύσεις του ΕΕΣ: τις ετήσιες εκθέσεις σχετικά με τον γενικό προϋπολογισμό της ΕΕ και τα Ευρωπαϊκά Ταμεία Ανάπτυξης.

¹⁰⁵ Επίσημη Ιστοσελίδα ΕΕΣ, <http://www.eca.europa.eu/el/Pages/Structure.aspx>

Το ΕΕΣ αποτελείται από έναν υπήκοο κάθε κράτους μέλους. Τα μέλη του ελεγκτικού συνεδρίου επιλέγονται μεταξύ προσωπικοτήτων που υπηρετούν ή έχουν υπηρετήσει στις χώρες τους σε όργανα εξωτερικού ελέγχου ή διαθέτουν ειδικά προσόντα για την θέση αυτή. Η απασχόληση τους είναι πλήρης και δεν δικαιούνται να ασχολούνται με οποιαδήποτε άλλη επαγγελματική δραστηριότητα. Διορίζονται από το Συμβούλιο με ειδική πλειοψηφία, κατόπιν διαβούλευσης με το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, για περίοδο έξι ετών, με δυνατότητα ανανέωσης, από κατάλογο μελών, ο οποίος καταρτίζεται σύμφωνα με τις προτάσεις που υποβάλλει κάθε κράτος μέλος. Τα Μέλη, εκτός του ότι συμμετέχουν στην ολομέλεια του ΕΕΣ, τοποθετούνται σε ένα από τα πέντε Τμήματα. Εγκρίνουν τις εκθέσεις ελέγχου και τις γνώμες, και λαμβάνουν αποφάσεις σχετικά με γενικότερα ζητήματα στρατηγικής και διοικητικής φύσης. Επίσης, κάθε Μέλος είναι υπεύθυνο για συγκεκριμένα καθήκοντα, κατά κύριο λόγο στον τομέα του ελέγχου. Το καθαυτό ελεγκτικό έργο εκτελείται από το ελεγκτικό προσωπικό του ΕΕΣ, υπό τον συντονισμό του αρμόδιου Μέλους το οποίο επικουρείται από το ιδιαίτερο γραφείο του. Στη συνέχεια, το εν λόγω Μέλος παρουσιάζει την έκθεση σε επίπεδο Τμήματος ή/και ολομέλειας προς έγκριση και, ακολούθως, στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, το Συμβούλιο, καθώς και σε άλλους ενδιαφερομένους, συμπεριλαμβανομένων των μέσω μαζικής ενημέρωσης¹⁰⁶. Τα μέλη του Ελεγκτικού Συνεδρίου εκλέγουν μεταξύ τους, με μυστική ψηφοφορία, τον Πρόεδρο αυτού για περίοδο τριών ετών με δυνατότητα ανανέωσης. Καθήκοντα του Προέδρου είναι να συγκαλεί τις συνεδριάσεις του σώματος και να προεδρεύει αυτών, να συντάσσει το σχέδιο της ημερήσιας διάταξης, να εξασφαλίζει την ομαλή διεξαγωγή των συζητήσεων, να φροντίζει για την εκτέλεση των αποφάσεων του Ελεγκτικού Συνεδρίου, να εκπροσωπεί το Ελεγκτικό Συνέδριο στις εξωτερικές σχέσεις του, για παράδειγμα στα θεσμικά όργανα και τα λοιπά εποπτικά όργανα της ΕΕ κ.λ.π. Τα μέλη του απολαμβάνουν προνόμια και ασυλίες των δικαστών του Δικαστηρίου. Κηρύσσονται έκπτωτα του δικαιώματος προς σύνταξη ή άλλων άντ' αυτού ωφελημάτων μόνον αν το Δικαστήριο διαπιστώσει, κατόπιν αιτήσεως του Ελεγκτικού Συνεδρίου, ότι έπαυσαν να ανταποκρίνονται προς τις απαιτούμενες προϋποθέσεις ή να εκπληρώνουν τις υποχρεώσεις που απορρέουν εκ της θέσεώς τους. Οι αποφάσεις του Ελεγκτικού Συνεδρίου λαμβάνονται με την απόλυτη πλειοψηφία των μελών του. Επίσης το Ελεγκτικό Συνέδριο διορίζει τον Γενικό Γραμματέα του κατόπιν εκλογής με μυστική ψηφοφορία ο οποίος είναι επιφορτισμένος να οργανώνει τις εργασίες γραμματείας του Ελεγκτικού Συνεδρίου.

¹⁰⁶ Επίσημη ιστοσελίδα Ευρωπαϊκού Ελεγκτικού Συνεδρίου <http://www.eca.europa.eu/el/Pages/Structure.aspx>

Το ΕΕΣ σήμερα απασχολεί περίπου 900 υπαλλήλους στους τομείς του ελέγχου, της μετάφρασης και της διοίκησης . Διαθέτει μεταφραστές για 24 επίσημες γλώσσες της ΕΕ, οι οποίοι διασφαλίζουν ότι οι πολίτες της ΕΕ μπορούν να διαβάζουν τις δημοσιεύσεις μας στη γλώσσα επιλογής τους. Όπως όλα τα άλλα θεσμικά όργανα της ΕΕ, το ΕΕΣ απασχολεί υπηκόους όλων των κρατών μελών, οι οποίοι, ως υπάλληλοι της ευρωπαϊκής δημόσιας διοίκησης, υπάγονται στο καθεστώς υπηρεσιακής κατάστασης των υπαλλήλων της ΕΕ.

7.3 Αρμοδιότητες

Το Ελεγκτικό Συνέδριο, σύμφωνα με το άρθρο 287 ΣΛΕΕ έχει τις ακόλουθες αρμοδιότητες:

1. Ελέγχει τους λογαριασμούς του συνόλου των εσόδων και των εξόδων της Κοινότητας, καθώς και κάθε οργανισμού ιδρυόμενου από την Κοινότητα. Εγχειρίζει στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και το Συμβούλιο, Δήλωση Ακριβείας (ΔΑΣ), με την οποία βεβαιώνει την ακρίβεια των λογαριασμών και τη νομιμότητα και κανονικότητα των σχετικών πράξεων¹⁰⁷.

2. Ειδικότερα ελέγχει τη νομιμότητα και την κανονικότητα της πραγματοποιήσεως των εσόδων και εξόδων και εξακριβώνει τη χρηστή δημοσιονομική διαχείριση. Αναφέρει οποιαδήποτε παρατυπία εντοπίσει. Ο έλεγχος γίνεται βάσει εγγράφων και αν επιβάλλεται με επιτόπιες επισκέψεις στα άλλα όργανα της ΕΕ, στις εγκαταστάσεις κάθε οργανισμού που διαχειρίζεται χρήματα για λογαριασμό της ΕΕ, καθώς και στα κράτη μέλη στις εγκαταστάσεις κάθε φυσικού ή νομικού προσώπου που λαμβάνει πληρωμές από τον προϋπολογισμό.

3. Καταρτίζει ετήσια έκθεση μετά το κλείσιμο κάθε οικονομικού έτους. Η έκθεση αυτή διαβιβάζεται στα άλλα θεσμικά όργανα της Ένωσης και δημοσιεύεται στην Επίσημη Εφημερίδα της Ευρωπαϊκής Ένωσης, συνοδευόμενη από τις απαντήσεις αυτών των θεσμικών οργάνων στις παρατηρήσεις του Ελεγκτικού Συνεδρίου¹⁰⁸.

4. Προβαίνει οποτεδήποτε κρίνει σκόπιμο σε παρατηρήσεις επί ειδικών ζητημάτων που έχουν σχέση με τα δημοσιονομικά και οικονομικά θέματα της Κοινότητας.

5. Γνωμοδοτεί μετά από αίτηση καθενός από τα όργανα της Κοινότητας και επικουρεί το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και το Συμβούλιο κατά τον έλεγχο της εκτέλεσης του προϋπολογισμού.

¹⁰⁷ Γίνεται δημοσίευση στην Επίσημη Εφημερίδα της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

¹⁰⁸ Γ.Καλαβρός, Θ. Γεωργοπουλος, Το Δίκαιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης –Θεσμικό Δίκαιο, 2011, Σελ156-157

Η Ετήσια Έκθεση του ΕΕΣ υποβάλλεται ταυτόχρονα, κάθε Νοέμβριο, στο Ευρωπαϊκό και στα Εθνικά Κοινοβούλια σύμφωνα με τη Συνθήκη της Λισσαβόνας και τον ίδιο μήνα γίνεται παρουσίαση της Ετήσιας Έκθεσης στην Επιτροπή Ελέγχου του Προϋπολογισμού και στην Ολομέλεια του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου. Ακολούθως τα Μέλη του ΕΕΣ παρουσιάζουν την Ετήσια Έκθεση στις χώρες τους .

Σύμφωνα επίσης με τη Συνθήκη της Λισσαβόνας στο πλαίσιο του ενδυναμωμένου ρόλου των Εθνικών Κοινοβουλίων , στην Κύπρο η Ετήσια Έκθεση πέρα του ότι επιδίδεται στο Πρόεδρο της Δημοκρατίας και στον πρόεδρο της Βουλής των αντιπροσώπων, παρουσιάζεται σε κοινή συνεδρία των Κοινοβουλευτικών Επιτροπών Ελέγχου, Οικονομικών και Προϋπολογισμού και Εξωτερικών και Ευρωπαϊκών Υποθέσεων και ακολουθούν συναντήσεις με τον Υπουργό Οικονομικών, άλλους αρμόδιους Υπουργούς, τη Γενική Ελέγκτρια και άλλους αρμόδιους κρατικούς αξιωματούχους¹⁰⁹.

Με την Ετήσια Έκθεση όσο και με τις Ειδικές Εκθέσεις, στόχος του ΕΕΣ είναι να υποβοηθήσει το έργο της νομοθετικής εξουσίας και ταυτόχρονα να συμβάλλει στη βελτίωση της δημοσιονομικής διαχείρισης της εκτελεστικής εξουσίας.

¹⁰⁹ Εφημερίδα 24 Η, 26/11/2013, συνέντευξη Λ. Λάζαρου μέλους του ΕΕΣ, <http://24h.com.cy/society/item/42295-lazarou-oi-diadikasies-dhmosiwn-symvasewn-sthn-kypro.html>To

Κεφάλαιο: 8 Συμβουλευτικά Όργανα Ευρωπαϊκής Ένωσης

8.1 Ευρωπαϊκή Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή

Η Ευρωπαϊκή Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή (ΕΟΚΕ) είναι συμβουλευτικό όργανο της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Ιδρύθηκε το 1957 και παρέχει εμπειρογνωμοσύνη στα μεγάλα θεσμικά όργανα της ΕΕ (Ευρωπαϊκή Επιτροπή, Ευρωπαϊκό Συμβούλιο, Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο), με το να εκδίδει «γνωμοδοτήσεις» σχετικά με την προτεινόμενη κοινοτική νομοθεσία. Εκδίδει επίσης «γνωμοδοτήσεις πρωτοβουλίας» για θέματα που θεωρεί ότι πρέπει να μελετηθούν. Τα 353 μέλη τα οποία αποτελούν την ΕΟΚΕ, κατανέμονται με βάση τον πληθυσμό των κρατών μελών και εκπροσωπούν ομάδες οικονομικών και κοινωνικών συμφερόντων από όλη την Ευρώπη. Τα μέλη επιλέγονται από τις εθνικές κυβερνήσεις και διορίζονται από το Συμβούλιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης για πενταετή θητεία η οποία μπορεί να ανανεωθεί. Τα μέλη της ΕΟΚΕ δεν αμείβονται, λαμβάνουν όμως επιδόματα για την κάλυψη των εξόδων ταξιδιού και διαμονής όταν συμμετέχουν σε συνεδριάσεις.

Τα μέλη της ΕΟΚΕ οργανώνονται σε τρεις ομάδες «Εργοδότες», «Μισθωτοί» και «Διάφορες Δραστηριότητες» (π.χ. γεωργικές οργανώσεις, ενώσεις καταναλωτών, περιβαλλοντικές οργανώσεις, οργανώσεις για την οικογένεια, μη κυβερνητικές οργανώσεις κτλ). Με τον τρόπο αυτό, τα μέλη της ΕΟΚΕ χτίζουν τη γέφυρα που συνδέει την ΕΕ με τις οργανώσεις της κοινωνίας των πολιτών των κρατών μελών προωθώντας μια περισσότερο αντιπροσωπευτική, περισσότερο συμμετοχική και συνεπώς περισσότερο δημοκρατική κοινωνία στην Ευρωπαϊκή Ένωση.¹¹⁰

Η ΕΟΚΕ εκδίδει κατά μέσο όρο 170 συμβουλευτικά έγγραφα και γνωμοδοτήσεις κάθε χρόνο. Οι γνωμοδοτήσεις αυτές προωθούνται στα όργανα λήψης των αποφάσεων της ΕΕ και στη συνέχεια δημοσιεύονται στην Επίσημη Εφημερίδα της ΕΕ¹¹¹.

¹¹⁰ Επίσημη ιστοσελίδα ΕΟΚΕ, <http://www.eesc.europa.eu/?i=portal.el.home>

¹¹¹ Επίσημη ιστοσελίδα ΕΕ, http://europa.eu/about-eu/institutions-bodies/ecosoc/index_el.htm

8.2 Επιτροπή των Περιφερειών

Η Επιτροπή Περιφερειών δημιουργήθηκε το 1994 έχοντας σε γενικές γραμμές ως πρότυπο την ΕΟΚΕ. Είναι ένα συμβουλευτικό σώμα που εκπροσωπεί τις τοπικές και περιφερειακές αρχές της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

Όπως και με την ΕΟΚΕ, Η Επιτροπή των Περιφερειών σήμερα αποτελείται από 353 τακτικά μέλη (και άλλα τόσα αναπληρωματικά) και από τα 28 κράτη μέλη της ΕΕ. Τα μέλη της διορίζονται από το Συμβούλιο, βάσει καταλόγων που υποβάλλουν τα Κράτη Μέλη, για θητεία 5 ετών, η οποία μπορεί να ανανεωθεί. Η ολομέλεια της ΕτΠ πραγματοποιεί πέντε συνεδριάσεις κάθε χρόνο για να καθορίσει το γενικό πλαίσιο της πολιτικής που θα ακολουθήσει και να εγκρίνει γνωμοδοτήσεις.

Η Επιτροπή Περιφερειών αποτελείται από έξι "επιτροπές" που εξετάζουν διαφορετικούς τομείς πολιτικής και προετοιμάζουν τις γνωμοδοτήσεις που συζητούνται στις συνεδριάσεις της ολομέλειας:

- Εδαφικής συνοχής
- Οικονομικής και κοινωνικής πολιτικής
- Εκπαίδευσης, νεολαίας και έρευνας
- Περιβάλλοντος, κλιματικής αλλαγής και ενέργειας
- Ιθαγένειας, διακυβέρνησης, θεσμικών και εξωτερικών υποθέσεων
- Φυσικών πόρων

Εκδίδει επίσης αποφάσεις για μεμονωμένα θέματα πολιτικής. Στην Επιτροπή Περιφερειών εκπροσωπούνται οι τέσσερις μεγάλα ευρωπαϊκά κόμματα: α) Ευρωπαϊκό Λαϊκό Κόμμα, β) Κόμμα των Ευρωπαίων Σοσιαλιστών, γ) Ομάδα της Συμμαχίας Φιλελευθέρων και Δημοκρατών για την Ευρώπη, δ) Ένωση για την Ευρώπη των Εθνών - Ευρωπαϊκή Συμμαχία

Η θεσμική συμβολή της Επιτροπής Περιφερειών βρίσκεται, όπως και σε σχέση με την ΕΟΚΕ, στην προετοιμασία των πράξεων που εκδίδουν το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, το Συμβούλιο και η Επιτροπή. Ειδικότερα, όταν το προβλέπει η Συνθήκη, ζητείται υποχρεωτικά η γνώμη της Επιτροπής Περιφερειών η οποία ασφαλώς δεν είναι δεσμευτική αλλά έχει μόνο

συμβουλευτικό χαρακτήρα. Όταν κάποιο από τα τρία αυτά θεσμικά όργανα το κρίνει σκόπιμο, δύναται να ζητήσει τη γνώμη της Επιτροπής Περιφερειών και χωρίς αυτό να προβλέπεται στις Συνθήκες, ενώ και η ίδια η Επιτροπή Περιφερειών έχει το δικαίωμα, με δική της πρωτοβουλία, να διατυπώνει γνώμη στις περιπτώσεις που το θεωρεί σκόπιμο ¹¹².

8.3 Ευρωπαϊκή Τράπεζα Επενδύσεων

Η Ευρωπαϊκή Τράπεζα Επενδύσεων (ΕΤΕπ) είναι η Τράπεζα της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Ιδρύθηκε το 1958 με την Συνθήκη της Ρώμης και σήμερα αποτελεί ιδιοκτησία των 28 κρατών μελών της ΕΕ¹¹³. Αποστολή της είναι να δανείζει χρήματα με χαμηλά επιτόκια για επενδύσεις που υποστηρίζουν τους στόχους της Ένωσης όπως, στους τομείς της ενέργειας και των δικτύων μεταφορών, της περιβαλλοντικής βιωσιμότητας και της καινοτομίας. Έχει ως στόχο την αύξηση της απασχόλησης και του δυναμικού ανάπτυξης στην Ευρώπη, υποστηρίζοντας τις ενέργειες για το κλίμα, και την υποστήριξη των πολιτικών της, τόσο εντός της ΕΕ όσο και σε γειτονικές ή αναπτυσσόμενες χώρες. Η ΕΤΕπ με έδρα το Λουξεμβούργο είναι μια ευέλικτη και συμφέρουσα πηγή χρηματοδότησης και αποτελεί το μεγαλύτερο διεθνές χρηματοδοτικό ίδρυμα στον κόσμο, με ύψος ετήσιων χορηγήσεων 33 δισ. Ευρώ. Το 2011 το κεφάλαιο της τράπεζας ανήρχετο σε ποσό μεγαλύτερο των 232,3 δισ. ευρώ¹¹⁴. Το κεφάλαιο αυτό μπορεί να αυξηθεί μετά από απόφαση του Συμβουλίου των Διοικητών.

Η ΕΤΕ μπορεί να ιδρύει θυγατρικές ή άλλες οντότητες, οι οποίες θα διαθέτουν νομική προσωπικότητα και οικονομική αυτονομία. Το καταστατικό των οργανισμών αυτών εγκρίνεται ομόφωνα από το Συμβούλιο των Διοικητών.

Έτσι, η ΕΤΕ ίδρυσε το Ευρωπαϊκό Ταμείο Επενδύσεων (ΕΤαΕπ) το 1994. Το ΕΤαΕπ ανήκει στον «όμιλο ΕΤΕ». Κύρια αποστολή του είναι να χορηγεί κεφάλαια επιχειρηματικού κινδύνου στις μικρομεσαίες επιχειρήσεις. Εξάλλου, η ΕΤΕ έχει το δικαίωμα να συμμετέχει στη διαχείριση του ΕΤαΕπ και να συμβάλει στο αναληφθέν κεφάλαιό του κατά το ποσό που καθορίζει το Συμβούλιο των Διοικητών.

¹¹² Ν. Μουσης, Ευρωπαϊκή Ένωση, 14^η Έκδοση, Εκδόσεις Παπαζηση, Αθήνα 2013, σελ. 60.

¹¹³ Επίσημη ιστοσελίδα ΕΕ http://europa.eu/about-eu/institutions-bodies/eif/index_el.htm

¹¹⁴ Το 2011 με 27 κράτη μέλη. Το κεφάλαιο αυξάνεται με την εισδοχή κάθε νέου κράτους μέλους και κάθε κράτος μέλος συνεισφέρει ανάλογα με το ΑΕΠ του κατά τη στιγμή προσχώρησής του.

8.4 Ευρωπαϊκή Υπηρεσία Εξωτερικής Δράσης (ΕΥΕΔ)

Η Ευρωπαϊκή Υπηρεσία Εξωτερικής Δράσης (ΕΥΕΔ) είναι το διπλωματικό σώμα της Ευρωπαϊκής Ένωσης το οποίο επικουρεί τον επικεφαλής των εξωτερικών υποθέσεων της Ένωσης κατά την άσκηση της εξωτερικής πολιτικής και πολιτικής ασφαλείας. Είναι ο νεότερος φορέας της ΕΕ καθότι συστάθηκε το 2011. Ρόλος της ΕΥΕΔ είναι να διαχειρίζεται τις διπλωματικές σχέσεις της Ευρωπαϊκής Ένωσης με τις χώρες που δεν είναι μέλη της, με απώτερο σκοπό να αυξήσει την επιρροή της Ένωση παγκοσμίως. Στα πλαίσια αυτά αναπτύσσει τις εταιρικές σχέσεις της με αναδύομενες δυνάμεις σε όλο τον κόσμο και συνεργάζεται στενά με τον ΟΗΕ και τις μεγάλες δυνάμεις ΗΠΑ και Ρωσία.

Σημαντικές δραστηριότητες της Ευρωπαϊκής Ένωσης σε παγκόσμιο επίπεδο είναι:

1. η οικοδόμηση ειρήνης, μέσα από την παροχή πολιτικής, οικονομικής και πρακτικής στήριξης – π.χ. στα Δυτικά Βαλκάνια μετά τους πολέμους στην πρώην Γιουγκοσλαβία.
2. η διεξαγωγή στρατιωτικών και μη στρατιωτικών αποστολών με στόχο την ενίσχυση της ασφάλειας, στο πλαίσιο της κοινής πολιτικής για την ασφάλεια και την άμυνα .
3. η διατήρηση φιλικών σχέσεων με τις χώρες που συνορεύουν με την ΕΕ, μέσα από την ευρωπαϊκή πολιτική γειτονίας.
4. η παροχή αναπτυξιακής βοήθειας, η αντιμετώπιση κρίσεων και η παροχή ανθρωπιστικής βοήθειας, καθώς και η αντιμετώπιση της κλιματικής αλλαγής και η προάσπιση των ανθρωπίνων δικαιωμάτων¹¹⁵.

8.5 Ευρωπαίος Επόπτης Προστασίας Δεδομένων

Ένα ακόμη σημαντικό όργανο στην λειτουργία της Ένωσης είναι ο Ευρωπαίος Επόπτης Προστασίας Δεδομένων (ΕΕΠΔ). Θεσμός ο οποίος κρίνεται αναγκαίος αφού τα διάφορα ευρωπαϊκά όργανα στα πλαίσια των εργασιών τους, μπορούν να αποθηκεύουν και να επεξεργάζονται προσωπικές πληροφορίες για τους πολίτες και τους κατοίκους της ΕΕ σε ηλεκτρονική, γραπτή ή οπτική μορφή. Καθήκον του η προστασία των εν λόγω προσωπικών

¹¹⁵ Επίσημη Ιστοσελίδα Ευρωπαϊκή Υπηρεσία Εξωτερικής Δράσης, http://europa.eu/about-eu/institutions-bodies/eeas/index_el.htm

δεδομένων και της ιδιωτικής ζωής των πολιτών, καθώς και η προώθηση των ορθών πρακτικών στον τομέα αυτό μεταξύ των θεσμικών οργάνων και οργανισμών της ΕΕ¹¹⁶.

Για την ορθή και εύρυθμη λειτουργία του ο ΕΕΠΔ διαθέτει δύο τμήματα. Το Τμήμα Εποπτείας και Επιβολής που αξιολογεί την εφαρμογή των κανόνων προστασίας δεδομένων από τα θεσμικά όργανα και τους οργανισμούς της ΕΕ και το Τμήμα Πολιτικής και Παροχής Συμβουλών το οποίο επικουρεί τον νομοθέτη της ΕΕ σχετικά με τα θέματα προστασίας δεδομένων σε διάφορους τομείς πολιτικής και σε προτάσεις για νέα νομοθεσία. Ο ΕΕΠΔ παρακολουθεί επίσης τις νέες τεχνολογίες, οι οποίες ενδέχεται να έχουν αντίκτυπο στην προστασία των δεδομένων.

Οποιοσδήποτε πιστεύει ότι παραβιάζονται τα δικαιώματα του από οποιοδήποτε θεσμικό όργανο, μπορεί να υποβάλει καταγγελία στον Ευρωπαϊκό Επόπτη Προστασίας Δεδομένων. Η καταγγελία πρέπει να υποβληθεί μέσω του εντύπου υποβολής καταγγελίας που διατίθεται στον δικτυακό τόπο του Ευρωπαϊκού Επόπτη Προστασίας Δεδομένων.

¹¹⁶ Επίσημη Ιστοσελίδα ΕΕ, http://europa.eu/about-eu/institutions-bodies/edps/index_el.htm

Επίλογος

Η Ευρωπαϊκή Ένωση είναι μια μοναδική μορφή οικονομικής και πολιτικής συνεργασίας μεταξύ 28 ευρωπαϊκών χωρών. Εδώ και μισό αιώνα μας προσφέρει ειρήνη, σταθερότητα και ευημερία, συμβάλλει στη βελτίωση του βιοτικού μας επιπέδου, δημιούργησε ένα κοινό ευρωπαϊκό νόμισμα και οικοδομεί βήμα βήμα μια ενιαία ευρωπαϊκή αγορά όπου οι πολίτες, τα αγαθά, οι υπηρεσίες και τα κεφάλαια κυκλοφορούν μεταξύ των κρατών μελών ελεύθερα όπως στο εσωτερικό μίας χώρας.

Όποια και να είναι τα δεδομένα, η Ένωση αντιμετωπίζει μια διπλή πρόκληση, τόσο εντός όσο και εκτός των συνόρων της. Εντός της Ένωσης πρέπει να επιδιωχθεί η προσέγγιση μεταξύ των πολιτών και των ευρωπαϊκών θεσμών. Αναμφίβολα, οι πολίτες στηρίζουν τους μεγάλους στόχους της Ένωσης, αλλά δεν τους είναι πάντα ορατή η σχέση μεταξύ των στόχων αυτών και της καθημερινής δράσης της Ένωσης. Ζητούν από τους ευρωπαϊκούς θεσμούς να είναι λιγότερο δύσχρηστοι και άκαμπτοι και κυρίως να καταστούν αποτελεσματικότεροι και διαφανέστεροι. Πολλοί θεωρούν, επίσης, ότι η Ένωση θα πρέπει να ασχολείται περισσότερο με τα μελήματα που τους απασχολούν, και όχι να υπεισέρχεται σε λεπτομέρειες για θέματα τα οποία από τη φύση τους θα ήταν καλύτερα να αφεθούν στους αιρετούς άρχοντες των κρατών μελών και των περιφερειών. Μερικοί αντιλαμβάνονται αυτό το γεγονός ακόμη και ως απειλή για την ταυτότητά τους. Αλλά ίσως ακόμη πιο σπουδαίο είναι το γεγονός ότι οι πολίτες αισθάνονται ότι όλα διεξάγονται συχνά ερήμην τους και επιθυμούν περισσότερο δημοκρατικό έλεγχο.

Με λίγα λόγια, ο πολίτης ζητάει μια σαφή, διάφανη, αποτελεσματική, δημοκρατική, κοινοτική πολιτική η οποία θα συντελέσει σε μια Ευρώπη που θα δείχνει την κατεύθυνση για τη μμελλοντική πορεία του κόσμου. Μια πολιτική που παράγει συγκεκριμένα αποτελέσματα, δηλαδή περισσότερες θέσεις απασχόλησης, βελτίωση του βιοτικού επιπέδου, λιγότερη εγκληματικότητα, ποιοτική παιδεία και καλύτερη περίθαλψη. Δεν υπάρχει καμιά αμφιβολία ότι, γι' αυτό, η Ευρώπη έχει ανάγκη από ανανέωση των θεμελίων της και μεταρρύθμιση. Θα δούμε αν η Ένωση θα καταφέρει αυτά, ή μέσα από δοκιμασίες θα βρεθεί κάπου αλλού.

Βιβλιογραφία

1. Β. Τζέμος , *Οι Πολιτικοί Θεσμοί της Ευρωπαϊκής Ένωσης Συνθήκη της Λισαβόνας* , Έκδοση 2009.
2. Β. Σκουρής, *Ερμηνεία Συνθηκών για την Ευρωπαϊκή ένωση και την Ευρωπαϊκή Κοινότητα*, εκδόσεις Αντ. Ν. Σακκούλα, Αθήνα-Κομοτηνή 2003.
3. Γραφείο Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου για την Ελλάδα, Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, (Αθήνα 1999).
4. Γ.Καλαβρός, Θ. Γεωργοπουλος, *Το Δίκαιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης –Θεσμικό Δίκαιο*, 2011.
5. Γενική Διεύθυνση Πληροφόρησης και Δημοσίων Σχέσεων του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου, Το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο Υπηρεσία Επίσημων Εκδόσεων των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων, (Μάιος 2002).
6. Γενική Γραμματεία του Συμβουλίου, Το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο — Πενήντα χρόνια διασκέψεων κορυφής, Λουξεμβούργο (Υπηρεσία Εκδόσεων της Ευρωπαϊκής Ένωσης, 2012), ISBN 978-92-824-3484-0.
7. Δ. Λεντζής, *Η πρόσβαση στα έγγραφα των κοινοτικών οργάνων*, εκδόσεις Σακκούλα 2008, Αθήνα-Θεσσαλονίκη, ISBN 978-960-445-319-1.
8. Ενιαία Ευρωπαϊκή Πράξη, Επίσημη Εφημερίδα αριθμός 169 της 29ης Ιουνίου 1987.
9. Επίσημη Εφημερίδα της Ευρωπαϊκής Ένωσης, Συνθήκης για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης, 30-03-2010, C 83/16.
10. Ε. Ρ. Σαχπεκίδου, *Ευρωπαϊκό Δίκαιο*, Εκδόσεις Σακκούλα 2013, ISBN 978-960-455-978-0.
11. Κανονισμός Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου, Όργανα και Λειτουργίες, 2009.
12. Μούση Ν. (2005). *Ευρωπαϊκή Ένωση*. Αθήνα: Εκδόσεις Παπαζήσης.
13. Μούσης Ν.. *Ευρωπαϊκή Ένωση, δίκαιο, οικονομία, πολιτική*, Εκδόσεις Παπαζήση, 2011.

14. Μ. Μενδρινού, *Πολιτική και Διακυβέρνηση στην Ευρωπαϊκή Ένωση*, Εκδόσεις Σαββάλας 2012, ISBN 978-960-493-168-2.
15. Μούση, Ν. (2013). *Ευρωπαϊκή Ένωση: Δίκαιο, Οικονομία, Πολιτική*. Αθήνα: Εκδόσεις Παπαζήση.
16. Ν. Σκανδάμης, *Ευρωπαϊκό Δίκαιο. Θεσμοί της Ευρωπαϊκής Ένωσης.4 Η Οργανική υπόσταση της Ευρωπαϊκής Ένωσης*, Εκδόσεις Σακούλα. Αθήνα 2003.
17. Ν. Μαραβέγιας ,Θ.Σακελλαρόπουλος, *Ευρωπαϊκή Ολοκλήρωση και Ελλάδα, Οικονομία, Κοινωνία, Πολιτεία*. Εκδόσεις Διονικος, 2006.
18. Ν.Μαραβέγιας, Μ.Τσινισιζελης, *Νέα Ευρωπαϊκή Ένωση Οργάνωση και Πολιτείες 50 Χρόνια*, Εκδόσεις Θεμέλειο,2007.
19. Π. Κανελλόπουλος, *Το δίκαιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης*, εκδ. Αντ. Ν. Σάκκουλα, 4^η έκδοση, Αθήνα – Κομοτηνή, 2003.
20. Συνθήκη για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης.
21. Συνθήκη της Ρώμης, 25-03-1957.
22. Σκανδάμης Ν., *Λειτουργία των οργάνων της Ευρωπαϊκής Ένωσης*, Εκδόσεις Σάκκουλα. 2003.
23. Σατλάνης Χ. *Θεμελιώδεις, Έννοιες & διαστάσεις της διεθνούς & ευρωπαϊκής έννομης τάξης*, Εκδόσεις Σακκουλα, 2005.
24. Στεφάνου, Κ. Α. (2008). Το θεσμικό σύστημα της Ευρωπαϊκής Ένωσης, στο Μαραβέγιας, Γ. & Τσινισιζέλης, Μ., (επιμ.) *Νέα Ευρωπαϊκή Ένωση- Οργάνωση και πολιτικές 50 χρόνια*. Εκδόσεις Θεμέλιο.

Επιστημονικά Περιοδικά-Εφημερίδες

1. Ευρωπαϊκή Επιτροπή , Πως Λειτουργεί η Ευρωπαϊκή Ένωση, Υπηρεσία Εκδόσεων της Ευρωπαϊκής Ένωσης, 2013.
2. Παυλίδης, Γ. (2014, 19 Νοεμβρίου). Η Νέα Ευρωπαϊκή επιτροπή: Οι προτεραιότητες για την επόμενη 5ετία. *Εφημερίδα Σημερινή*.
<http://www.sigmalive.com/simerini/analiseis/181538/i-nea-europaiki-epitropi>
Ανακτήθηκε Ιανουάριος 04, 2014.
3. Εφημερίδα 24 Η, συνέντευξη Λ. Λάζαρου μέλους Ευρωπαϊκού Ελεγκτικού Συνεδρίου, 26/11/2013.

Ιστότοποι

1. http://europa.eu/about-eu/institutions-bodies/european-council/index_el.htm
2. <http://www.european-council.europa.eu/home-page.aspx?lang=el>
3. <http://www.consilium.europa.eu/council/history-of-the-council?lang=el>
4. <http://www.european-council.europa.eu/special-meeting-of-the-european-council-30-8?lang=el>
5. <http://www.europarl.europa.eu/aboutparliament/el/0025729351/Organisation>
6. <http://www.eppgroup.eu/el>
7. http://curia.europa.eu/jcms/jcms/Jo2_7024/http://europa.eu/about-eu/institutions-bodies/court-justice/index_el.htm
8. http://europa.eu/about-eu/institutions-bodies/ecosoc/index_el.htm
9. http://curia.europa.eu/jcms/jcms/T5_5230/
10. http://europa.eu/legislation_summaries/institutional_affairs/treaties/nice_treaty/nice_treaty_commission_el.htm.
11. http://ec.europa.eu/atwork/planning-and-preparing/index_el.htm
12. <http://www.moi.gov.cy/moi/pio/pio.nsf/0/08879c24534b26f6c2257690002bb863?OpenDocument>.
13. <http://www.consilium.europa.eu/policies?lang=el>.
14. <http://www.sansimera.gr/articles/235>.
15. <http://www.eca.europa.eu/el/Pages/Structure.aspx>
16. <http://www.eesc.europa.eu/?i=portal.el.home>

